

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 35.

Ljubljana,
27. augusta
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

MIHAJLO ARH. CIZERLE (Zagreb):

Rad po zimi

Naskoro će minuti dugi letnji dani, koje će zameniti isto tako duge jesenske i zimske noći. Po našim sokolskim društvima nastupice življivi večernji rad i sastajanje. A tako mora i biti. Jer letnje naše manifestacije bilansa su našeg zimskog rada po našim društvima. Na našim letnjim nastupima pokazuje se, koliko se i kako se radilo kroz zimu i koliko se česa naučilo. Na nastupima i raznim tehničkim priredbama pokazuje se sokolska sprema i veština. Ali ne manje na svim takvim manifestacijama pokazuje se i ono drugo, što naše Sokole čini Sokolima, a to je: sokolski odgoj i disciplina. Po tome prosuđujemo vrednost pojedinog člana i pojedinog društva, a po tome prosuđuju nas i drugi. Prosuđuju nas, koliko i kako razume pojedinac, a po tome i društvo, sokolsku ideologiju i s time u vezi kako udešavaju svoj rad unutar društva a i vani prema drugima. Zato je zima za naše sokolske redove vrlo važno doba rada, naročito po našim sokolskim društvima i četama na selu. Jer, kako već spomenusmo, ono što se postigne kroz zimu po našim sokolskim domovima, u našim vežbaonicama, to se najbolje vidi i pokaže na našim letnjim nastupima i manifestacijama.

Zimski rad po našim društvima mora biti svestran, u glavnom: načelni odgoj i upoznavanje Sokolstva s njegove idejne strane, tehnički napredak i spremanje prema propisanom planu rada, a onda uopće prosvetni rad, koji će u danim mogućnostima upotpunjavati naobrazbu članstva upućivanjem u sva važnija pitanja javnog života. Načelni odgoj i upoznavanje Sokolstva s njegove idejne strane dolazi na prvo mesto, jer je, pored telovežbe, najvažniji. Upoznati njegove pokretače, njegovu istoriju, glavne misli i poglede Sokolstva na nacionalni, kulturni i društveni život, naročito gledom na Slovenstvo uopće, a na nas Jugoslovene napose, jer snaženje i jačanje nacionalne svesti u redovima svojih pripadnika jedna je od najglavnijih zadaća našega Sokolstva gledom na njegovu nacionalno-vaspitnu misiju u narodu. Ovaj deo rada treba naročito izvršavati i provoditi među našim najmlađima, našom decom i naraštajem, a isto tako među narodom na selu.

U zadnje vreme prigovara se, i ne bez osnove, po našim sokolskim listovima i Sokolstvu naklonjenoj štampi, o velikom prilivu članstva koji se oseća u našim redovima. To je dobro i dobar znak, ali treba također i znati, kako je to već toliko puta istaknuto, da nije Soko svaki koji paradiira u sokolskoj odori i koji se riti sokolskim znakom ili grmi sa »Zdravo«. Mora se naime imati na umu, da je dosta tih ljudi, sada naše braće, bilo pre našeg sokolskog jedinstva rasejanu svuda po raznim društvima i pokretima, koji ne samo da nisu odgajali te ljude za današnju njihovu sokolsku pripadnost i orijentaciju, već su im što više ucepili čak i mržnju na sve ono što je jugoslovenski Soko uzeo za svoj program i u sastavni deo svoje ideologije. Ali što je bilo ranije s te strane kod tih nekih pojedinaca i skupina pustimo radije to sada zaboravi. Glavno da su mnogi i mnogi popravili svoje prvotno mišljenje i vidiči svestran rad i napredak našega Sokolstva, i njegov pravi značaj za narod i državu, prišli su nam sa iskrenom voljom i željom, prihvativši naša sokolska načela i naš program. A tu se, eto, baš pokazuje jedno otvoreno polje rada za naše stare sokolske radnike, da i s te strane otklone eventualne ostatke i tragove ranijih uticaja bivših društava i pokreta, kojima su ta današnja naša braća nekoć pripadala. Tu treba postojano raditi i uticati u duhu naših sokolskih načela, a to ćemo najbolje postignuti raznim prigodnim predavanjima, a naročito sa našom sokolskom literaturom i listovima, pa i onim, što je nama i našoj ideologiji najbliže pisano.

Što se pak tiče rada u tehničkom pogledu, naše jedinice imaju svoje izradene i propisane programe. Na žalost, po zimi tehnički rad kod mnogih naših jedinica opada i svada se na minimum, a to radi pomanjkanja vež-

baonica i prikladnih prostorija, u kojima bi se preko zime ovaj rad mogao da provodi. Dok još vreme dopušta, radi se na otvorenom, ali kad pritisne led i udare kišna vremena, onda je to nemoguće, a to je slučaj kod mnogih naših društava, a naročito kod najvećeg dela našeg Sokolstva na selu. I tu iskrsava ono većito pitanje gradnje sokolskih vežbaonica i domova. Gde toga nema, uz najbolju volju sav sokolski rad nailazi na najveće zapreke, a to baš u najjačoj meri koči razvitak društvenog života i onemogućuje svaki uspeh. Sokolske vežbaonice, odnosno sokolski domovi, vitalna su potreba svakog našeg sokolskog društva. Gde se ovi nalaze, bez sumnje, da se upečatljivo sokolskog rada, kako u opće sokolskom tako i u prosvetnom, kulturnom i nacionalnom polju oseća kudikamo jače i snažnije. Jer sokolski domovi u mnogim našim manjim mestima jedina su društvena stecišta čitavog mesta, i ispoljavaju se kao žarišta odakle struji svaki jači i snažniji poticaj, sokolsko-nacionalni i prosvetno-kulturni. U društvima pak, koja nemaju da se bore sa ovakvim nedaćama, koja imaju svoje vežbaonice i domove, sokolski tehnički rad može više ili manje da se razvija sa neumanjenom intenzivnošću. Dok leti prevladavaju javni nastupi većega stila i sletovi, dotle se zimsko doba iskorišćuje za manje priredbe, ponajviše veća sokolske akademije, izlete, a ujedno provodaju se pripreme za javne nastupe za proleće iduće godine. Severniji krajevi, gde su zato vremenske i terenske prilike prikladne, gaje sad već u Sokolstvu lepo razvijeno smučanje. I pored svih nedaća, koje donosi zima mnogim našim jedinicama, koje nemaju svojih prikladnih prostora za vežbanje, dobrom voljom i nastojanjem sokolskih tehničkih radnika, može tehnički rad da se i u zimi također provodi razmerno neumanjenom intenzivnošću, a što ponajviše ovisi o samim vežbačima, o njihovoj sokolskoj svesti i ako su uistinu zadojeni sokolskom disciplinom, koja je preduslov svakog uspeha.

Mnogi naši pripadnici članovi su također i raznih sportskih klubova i udruženja. Ova društva i inače uve-

like privlače našu omladinu, čijem se uzgoju, pravom sistematskom uzgoju, uporednom tela i duha — otvoreno rečeno — ne posvećuje nikakova pažnja. I ovdje Sokolstvo može da ima velikog uticaja i da tu nebrojenu mladež privede u svoje redove, da joj poda pravi sokolski uzgoj, ako sve te korisne grane sporta, koje inače Sokolstvo ima u i svom programu i već gaji, snažnije i jače razvija i provodi u svojim redovima. Time bi Sokolstvo pridobilo brojne zdrave mlade sile, koje bi, telesno i moralno sokolski dobro uzgajane, sigurno poslužile vrlo korisno i narodu i državi. Jer negativne sklonosti i primese Sokolstvo uklanja, razni sportovi inače, koji se provodaju vani bez nadzora i sistema ubijaju pozitivne strane čoveka, njegove fizičke i moralne odlike i vrline. Napomenuli smo ovo, jer brojne naše jedinice gaje samo jednostranu telovežbu, iako imaju mnogo mogućnosti da ona ne bude takova, samo im nedostaje inicijative i volje, koju im treba davati i buditi.

U svestranom radu naših sokolskih društava naročito mesto mora zauzimati opće prosvetni deo. Sokolstvo nam ima dati i odgovoriti ono što je najbolje i najsigurnije za našu narodnu i državnu budućnost. Sokolska društva treba da su najzdraviji rasadnici svakog dobra i napretka. Naše jedinice po selima treba u tome da se naročito odlikuju. Mora već jednom nestati predrasuda i mišljenja, da su sokolske jedinice samo za paradu i manifestacije. Možda je toga i bilo u prošlosti kod stanovitih ljudi, koji Sokolstvo nisu ni sami drukčije shvaćali ni razumevali. Danas naprotiv poimanje o Sokolu treba da ima svoje ustaljeno značenje, da gdegod se pojavi Soko, tamo mora narod i država da oseti korist i napredak i to svestrano, jer Sokolstvo u samome sebi i ne znači drugo do napredak, napredak siguran i općenit. I ako pripadnici Sokola ne rade u tome smislu, nisu sledbenici pravog Sokolstva.

Prosvetari su sokolski stoga oni idejni vodi naše sokolske omladine, koji će joj ukazati pravu sokolsku stazu rada, koja donosi koristi i Sokolstvu, a time i narodu i državi. I evo primiče se doba, kada prosvetari imaju najpogodniju priliku da za vreme nastupajućih jesenjih i zimskih večeri najintenzivnije počnu svojim prosvetarskim radom i da upotpune onaj sokolski rad, koji našoj braći i sestrama pruža sokolska vežbaonica.

vih smerova u ženskoj gimnastici, onaj njegov članak kakav je, i u onom tonu, nebi se ni pojavio.

A oni, koji su prihvatili »nove smerove«, gotovo su da prime i svu odgovornost, ukoliko je bude, pošto su oni prethodno dobro i ozbiljno proučili novi pokret, koji se javio u sistemu ženskog telesnog vežbanja, i zbog toga ubeđeni, da je on i dobar i koristan.

Po našem mišljenju, br. Brzaković se je veoma smelo upustio u kritiku jednog novog pravca, koji ima tendenciju da napravi revoluciju u postojećim sistemima ženskog telesnog vežbanja.

To našem skromnom mišljenju, svaka kritika mora se zasnivati na apsolutnom poznavanju materije objekta kritike i na objektivnosti. To je ono, što je kod svih ozbiljnih kritičara i kritika zajedničko i van svake diskusije, dok samo mišljenje, izneto u njoj, može biti i ovako i onako. To je stvar samog kritičara, njegovog subjektivnog shvatanja. I da je taj slučaj sa kritikom br. Brzakovića i sa njegovim »načelnim gledištem« mi se na nju nebi ni osvrnuli, jer poštujemo svačije mišljenje zasnovano na faktima, ma se sa njim i ne slagali.

Na žalost, ovdje nam je nemoguće preći čutke preko kritike br. Brzakovića u interesu kritike uopšte, a i novih smerova. Jer br. Brzaković ne poznaje pokret, koji je zatalasao mrodayne duhove u celom kulturnom svetu, pa i u Čehoslovačkoj, gde se izražuje i sprovodi kultura ženskog telesnog vežbanja. Ne poznaje ga, što je i sasvim razumljivo, jer se ne bavi tim predmetom i ne prati njegov razvoj. No ne samo to. Da bi mogao i bio u stanju da uđe u suštinu novih smerova, kao novog pravca u ženskom telesnom vežbanju, uslov je i da poznaje »stare smerove«, t. j. da poznaje sisteme ženskog telesnog vežbanja, koji su do sada kod nas sprovedani, da poznaje njihovu suštinu, njihov postanak, njihov razvoj i njihovo stanje u kome se sada nalaze. Međutim, neka nam oprosti br. Brzaković i to moramo poreći, jer kako bi se mogla drukčije objasniti pojava njegovog »načelnog gledišta« o novom smerovima!

No bez obzira na pobude, koje su nagnale br. Brzakovića da se prihvati onako oštre kritike, mi ćemo se ovde uglavnom zadržati na njegovim netačnim i pogrešnim izlaganjima, kojih, na žalost, ima dosta, od početka do kraja članka.

Pre svega br. Brzaković oštro predbacuje braći, odnosno sestrama, što su bili toliko smeli i nagli u izboru ovakve jedne vežbe, koja je, kao nov pravac, imala cilj da u ženskom telesnom vežbanju izvrši neku vrstu reforme na taj način, što će ženskim vežbama dati karakter muških vežbi i njima ih približiti.

Na prvi pogled, ne ulazeći dublje u stvar, možda bi se i mi složili sa br. Brzakovićem i sami i zajedno sa njim anatemisali nove smerove. Jer sama namera: izjednačenje muških i ženskih vežbi, bila bi smešna i neozbiljna. Ali ako malo dublje uđemo u suštinu novih smerova ženske gimnastike, naravno bez predbedenja, videćemo, da je njegov zaključak skroz pogrešan. Jer u njima apsolutno nećemo naći tu tendenciju, već samo nameru i želju, da se već jednom i ženska gimnastika oslobodi sadržine sumnjive vrednosti, kojom je obilovala, budući je u njoj prevladavao interes za vanjskim efektom, a zanemarivana neposredna celishodnost. Novi pravci u ženskom telesnom vežbanju hoće da i žensku gimnastiku učine isto tako korisnom i celishodnom kao što je to muška. To pak ne znači da se time hoće da izbris razlika između muške i ženske gimnastike, pošto i novi smerovi u ženskoj gimnastici vode računa o toj razlici. Ona je postojala još u prvim početcima postanka gimnastike, postoji i danas, a postojace i dok je sveta. To znaju i lalici, pa svakako i tvorci »novih smerova«.

A otkud je br. Brzaković u novim smerovima video nameru za izjednačenje ženskih sa muškim vežbama, nama je nepoznato. Jer nam ni on sam to ne kaže. Samo nam kaže, da postoji razlika između muške i ženske gimnastike, što i mi sami znamo. Pominje fiziološku, pominje fizičku i duševnu razliku, pominje razliku u životnom pozivu i razliku u organizmu između

čoveka i žene, ali nam ne iznosi ono što je glavno: u čemu se u novim smerovima izjednačuje ženska gimnastika sa muškom?

Po njemu, novi smerovi u ženskoj gimnastici stvaraju »žene atlete i rvačice«. Ali nam ne kaže kako, na koji način? Koji su to pokreti i stavovi u novim smerovima, koji stvaraju ženu atletu i rvačicu? A on bi nam mogao reći, što mu je bila i dužnost, pošto se u sistemu, kako muškog tako i ženskog telesnog vežbanja, zna za svaki pokret i stav apsolutno tačno šta se njime hoće, koji deo tela razvija i izgrađuje. Jer sistem nije rađen i pisan proizvoljno i besciljno, već je on delo ozbiljne, duge i duboke studije. Na njemu generacije rade i usavršavaju ga.

Zato sve dotle dok nam br. Brzaković tačno i precizno ne objasni i ne dokaže, od njega proključnu nameru novih smerova, da se ženska gimnastika izjednači sa muškom, nama ne ostaje ništa drugo, do da ovu njegovu konstataciju odbacimo kao nestvarnu donetu bez ulaženja u suštinu predmeta.

Br. Brzaković se oborio i na moralnu i vaspitnu stranu novih smerova. Po njemu, treba ih odbaciti i sa sokolsko-vaspitnog gledišta. Jer u njima ima stavova »neeleгантних, nestetskih i neskladnih, koji izazivaju težak utisak, utisak nečeg neprirodnog i neeleгантnog, što se lako ne podnosi. Ima stavova ne ženskih, sa neprijatnim utiskom, koji ne odgovaraju ženskoj čednosti i setrinskoj nežnosti«. Pa onda radi ilustracije ovoga navodi, svakako najneeleгантiji, najneskladniji, najnestetski i najnemoralniji stav — dubljene na glavi. Prema prednjim onako teškim konstatacijama, očekivali smo, da nam navede, primer radi, najmanje stotinu pokreta i stavova, od kojih bi se morali zgranuti, dobiti strahoviti utisak, koga je i on dobio, da se njima zaista vredi »ženska čednost i setrinska nežnost« naših sestara. A on, mesto svega toga, navodi jedan jedini primer, stoji na glavi, upravo »dubljenje na glavi«, kako se on stručno izražava. I to je za njega uzasno. Međutim, i ovaj jedan jedini pomenuti detalj, netačan je. Jer u vežbi o kojoj je reč ne postoji »dubljenje na glavi«, već stoji na rukama. A stoji uopšte i do sada, nešto lakšan, nalazio se je, istina ne u prostim vežbama, ali u vežbama na spravama gotovo redovno. Većina takmičarskih vežbi članica na spravama imala je i stoji. O ovome se je mogao uveriti i br. Brzaković, ako je hteo, ne jedamput. I do sada niko, pa ni on nije se našao pobuđenim da ustane protivu toga, protivu uvlačenja »neženskosti« u ženskim vežbama.

Po njemu, ženske su vežbe »lakšeg karaktera, sa ciljem da razviju vitkost i eleganciju, što je karakteristika ženskog organizma«. Pre svega, mi ne znamo šta treba razumeti pod ovim »lakšeg karaktera«. Jer po nama, vežbe u pogledu izvođenja, mogu, s obzirima na upotrebljeni napor, biti lakše i teže, dok karakter može biti tež i lakši kako kod ženskih tako i kod muških vežbi, prema tome, da li su sastavi komplikovaniji ili ne. Zatim, po njemu je karakteristična odlika ženskog organizma elegancija i vitkost, što nije tačno. Jer to nije opšte prirodno svojstvo ni ženskog ni muškog organizma, to su samo tendencije i želje i ljudi i žena, koje se ostvaruju donekle veštačkim putem, putem gimnastike i drugih specijalnih sredstava. I to samo kod organizama koji su podnesni za to, bez obzira da li su muški ili ženski. Zar malo ima dama, kod kojih svi mogući gimnastički sistemi i druga sredstva nisu u stanju da stvore »vitkost i eleganciju«? Jer vitkost i elegancija su čisto individualne osobine organizama, bez obzira na to, da li su ti organizmi muški ili ženski. Mi pomoću gimnastike samo doterujemo i održavamo prirodne sklonosti organizama. Usadjujemo vitkost i eleganciju onde gde im je mesto. I bez obzira na to, da li Sokolstvo želi ili ne »žene atlete i rvačice«, ono će ih imati kod onih osoba, čija je telesna konstrukcija takva. Tu ne pomažu ni »novi« ni »stari« smerovi.

Br. Brzaković spori i vaspitni karakter novim smerovima u ženskoj gimnastici. Samo, kao i napred, i ovde je suviše nejasan. Jer, niti nam kaže, u čemu se sastoji vaspitni karakter

MIHAJLO NIKOLIĆ (Beograd):

»Novi smerovi«

Jedno načelno gledište.

Pod ovim naslovom je u 26. broju »Sokolskog Glasnika« izašao jedan članak br. Dure Brzakovića (Beograd) o vežbama s. Jemelkove, vežbanim prošle sezone pod imenom »Novi smerovi« na akademiji Sokolskog društva Beograd-Matica od ženskog naraštaja i na akademiji Sokolskog društva Beograd I. od članica.

Članak sam po sebi, kao »načelno gledište« br. Brzakovića, nebi ni skrenuo našu naročitu pažnju, da se pomenuti brat u izlaganju svoga »načelnog gledišta« nije prihvatio, svakako ne namerno, čisto stručne rasprave i kritike jednog novog pravca u sistemu ženskog telesnog vežbanja i sasvim pogrešno pretstavio nam jedan pokret, koji nije ni toliko mali ni neozbiljan, a da nam ne nametne dužnost, da i celu sokolsku javnost, ukoliko to do sada nije, bliže upoznamo sa njim, a u isto vreme ispravimo, ukoliko nam je to moguće, dosta netačnosti, koje se nalaze u članku br. Brzakovića, kako o samom pokretu tako i o nekim detaljima kod izvođenja ovih vežbi u pomenutim beogradskim društvima.

Što se br. Brzaković u članku obraća braći, a ne sestrama, i njih kritikuje, iako vrlo dobro zna, da se u svim pa i u beogradskim društvima, a naročito u onima o kojima je reč ženske grupe vode od svojih prednjačkih zborova, koji sami i samostalno provode sistem ženskog telesnog vežbanja, pa sledstveno i same vrše izbor načeka za akademije, to nas ne čudi. Jer on je tako hteo. Tako isto nas ne čudi ni to, što nije pomenio imena društava na koja se članak odnosi, jer i to ima

svoga opravdanja, na koje sad ne mislimo da se zadržavamo.

Prva konstatacija br. Brzakovića, da naše doba ima tu karakterističnu odliku: traženje »novog«, tačna je. Samo ga želimo dopuniti, da to nije karakteristika samo našeg doba, već karakteristika svih vremena; oduvek je bilo ljudi, koji se nisu zadovoljavali starim, već su tražili novo, išli za novim. I samo tim i takvim ljudima svih vremena imamo jedino i da zahvalimo za današnji stupanj civilizacije i kulture. I svakako da je za pohvalu, što i današnje, naše doba, ima tu odliku. A još više se moramo radovati i pohvaliti činjenicu, što i u našim sokolskim redovima ima ljudi, braće i sestara, koji ulažu puno interesa i truda u iznalaženju i provođenju »novog«. Da nije među nama takvih ljudi bilo, zar bi se mi danas mogli ponositi svojim sistemom telesnog vežbanja, danim u začetku od Tyrša? Zar bi Tyršev sistem izgledao ovakav kakav je? Evolucija je život! A Sokolstvo je živo, živi i živeće samo zato, što stremiti putem evolucije.

Sa ovim se, sudeći iz reči, slaže i br. Brzaković, samo što on ne ostaje dosledan i u svojim krajnim zaključcima. Jer samo se tako može objasniti ona oštra kritika braće odnosno sestara, koje su prihvatile »nove smerove«.

Istina, on prebacuje, što smo pošli za »novim«, ne vodeći računa o kvalitetama, koje to »novo« treba i mora da ima. Ali nama izgleda, da on sam nije upoznao »kvalitete« novih smerova, što će se videti iz daljeg našeg izlaganja; jer da je ušao u suštinu no-

ROSIJA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

vežbi uopšte, niti nam pak iznosi nevaspitne strane novih smerova. Ko je i kakav je to nastrani vaspitni uticaj, koji se dobija od novih smerova? Kakva treba da je vežba, pa da, po njegovom mišljenju, ima »vaspitni karakter«? A mi smatramo, da novi smerovi u ženskoj gimnastici potpuno odgovaraju, pored ostalog, i toj vaspitnoj strani sokolskoga rada. Oni su smišljeni, u njima svaki pokret ima svoj vaspitni zadatak. To je njihova odlika, a i superiornost nad dosadašnjim sistemima u ženskoj gimnastici. Oni baš dopunjuju u mnogome dosadnje sisteme ženske gimnastike, koji nisu vodili dovoljno računa o svima zahtevima ženskog organizma, zbog čega su pojedini njegovi delovi često bili zapostavljeni.

Dalje, br. Brzaković pominje: variete, barove, cirkuse, pa nastavlja: »Nije ni lepo ni sokolski, da naše se-

Što se tiče tvrdjenja br. Brzakovića, da čovek gledajući nove smerove, neke njihove pokrete, vidi nešto, što nije sokolsko ni čisto od nekih vulgarnih primesa, nešto, što u mnogome potseća na variete, barove i cirkuse, odgovorimo sledeće. Ako čovek hoće, ako ima tendenciju, on će vrlo lako, bez naročitog truda, u svakom pokretu i stavu žene, ma gde bila, na ulici, u kući ili ma na kom drugom mestu, i ma koje vežbe vežbala, bilo »nove« bilo »stare« smerove, videti »vulgarne primese«. Treba samo gledati vulgarnim očima na ženu i njene pokrete, pa u njima videti nešto vulgarnog. Vulgarno gledanje naći će i videti će i u najnaivnijem prednožnom stavu žene »vulgarne primese«. Po tome shvatanju, čuvajući se ovakvih neozbiljnih primedbi, žensku gimnastiku bi trebalo sasvim odbaciti kao nemoralnu, jer će svaki slobodan pokret

totalno, jer se u svakom pojedincu nalazi osećaj, da je čovek samostalna jedinica, da je deo života svemira i njegovog večitog ritma.

Veruje, da će gimnastička metoda izvršiti ono, što je u njoj moći: da učini vežbača sposobnim da može svoje telo upotrebljavati kao muzičar svoj instrumentat i da probudi u njemu dremajuće duševne snage.

Dok Mencler vodi svoje učenice bez muzike, najradije kraj mora, u slobodnu prirodu, J. Schlitter spaja izvođenje moderne gimnastike sa muzičkim ritmima. Njegove vežbe nose pečat vanredne lepote. Ovde se stapa ritmika sa modernom gimnastikom u harmoničku celinu.

Laban stoji iznad svih gimnastičkih sistema. Školovana u Parizu kod baletskih majstora, ona sama izjavljuje: »Izlazim iz umetnosti i težim pravo ka umetnosti!«

Greši svako, koji bi mislio da deo Labanove nema za nas značaja. Ko je video baletsko veče M. Majerove, njene učenice, mora priznati, da u onome što je sa svojom grupom dala, leži mnogo što ćemo primiti u najskorijoj budućnosti.

Ko od nas ne oseća, da je nemoguće ostati pri ukrucenim formama naših nastupanja na akademijama? Treba odbaciti one vešte vrste, redove, krugove; razleteti se i po pozornici kao i po vežbaonici. Ko će poreći, da naše proste vežbe, određene za javne nastupe, ne donose ništa novo? Moramo tražiti nove mogućnosti; sigurno svi osećamo tu potrebu i zato sa zahvalnošću primamo i sa oduševljenjem vežbamo nove proste vežbe, koje nam pruža sestra Provanznikova. Kakva razlika između ranijih i ovih prostih vežbi! Ako neko ne zna, šta mi mislimo pod imenom moderna gimnastika, neka pročita primere vežbanja od sestre Provanznikove, pa će saznati. Učinimo najbolje, ako za vežbu obučemo samo propisanu opremu, da slobodnom kretanju ništa ne smeta. I prsnik ostavimo, da bi omlitavali grudni mišići ojačali.

Tyršev program, koji je jasno uvidio da je telesno vaspitanje tek na početku svoga razvoja, ostavio nam je otvorena vrata u svet, i naša je dužnost da ih ne zatvaramo. Ne trećmo smesta za svakom novinom, ali rado primimo što upoznamo kao dobro, vredno i korisno.

Pregledajmo dobro knjigu švedske gimnastike i videćemo, da ćemo tamo naći tako reći sve ono što nam donosi t. z. moderna gimnastika. Setimo se naših različitosti, pa ćemo videti, da nam one atletske radnje nisu nepoznate. Samo što smo ih nekada izvodili kao podređene vrste vežbama, dok ih danas pomičemo napred, priznajući da su izdašnije, celishodnije i potrebne za kulturu tela, nego vežbe na spravama ili čista ritmika.

Ako vam je knjižica »Različnosti« od br. M. Kavalira (izšla u izdanju C. O. S., cena 12 Kč) do sada nepoznata, ne gubite vreme, nabavite je. Tamo ćete naći tako reći sve što vam je potrebno. Vežbe su celishodno podeljene prema tome, koje skupine mišića uvode u rad: vežbe nogu, ruku, leđa, vrata, ramena i trupa. Crtežima je priloženo jasno objašnjenje sa primedbama, da li odgovaraju i ženama.

Razlika između gimnastike i ritmike je u glavnom u tome, što kod gimnastike nisu podređeni svi pokreti muzici. Cilj te kulture nije samo ni spoljašnji estetski ni unutrašnji utisak; njen zakon je celishodnost.

Zato se ne bojimo smeloga, neobičnog pokreta. Naučimo se da i u njima vidimo lepotu, jer se lepota nalazi u svemu što je savršeno izvedeno. Ležanje nije manje estetsko nego stajanje, jer je isto tako prirodno. Dizanje nogu u ležećem stavu ne izgleda nam ništa gore, nego prednoženje u stojećem stavu; a koliko je ovaj izdašniji! Prednost gimnastike je poznavanje cilja svakog pokreta: imamo vežbanja za vitkost listova i bokova, za pojačanje trbušnih i prsnih mišića, za otstranjenje nepotrebnog sala sa vrata i pod bradom, za gibak hod i t. d. Lep primer higijenske gimnastike jeste »Priručnik dnevne gimnastike za žene« od praške svestrane sportistkinje Betti Flindredove (izšla u izdanju knjižare Topića, cena 8 Kč). Fiziološka vrednost gimnastike je povećana zahtevom pravilnog disanja pri svim pokretima uopšte, spcijalnim vežbama za disanje, sistematskom energizacijom i relaksacijom mišića. Ako je spajamo sa muzikom, to činimo zbog toga, što je takva komanda idealna za vežbe u većim grupama, da se lakše snosi umor, i najzad i zbog toga, što drukčije nije moguće izvršiti pojedine pokrete ritmički, jer je ritmika u svakom pokretu.

Tim ipak nije rečeno, da je modernoj gimnastici bezuslovno potrebna muzika. Ritmus u njoj ostaje i onda, vežbamo li na brojanje.

Svrha ovoga članka nije obrana niti propaganda moderne gimnastike.

Dobra stvar sama sebi krči put. Bilo bi uzaludno sprečavati njeno pobedonosno nastupanje.

Setimo se reči brata Klime:

»Umetnički pravac, koji je dostigao vrhunac svoga razvitka, po prirodi stvari ustupa mesto novome pravcu. Ljudima ne smeta, što nastojanja novih smerova kreću ka principima baš suprotnim nego što su bili oni, kojima su dolazili raniji smerovi. Život i jeste baš u tim stalnim promenama.«

Punih 15 godina vladala je sokolska ritmika gimnastičkim životom žena. Za vreme rata skoro na čudotvorn način probudila je oslabeli interes za telesno vaspitanje i stvorila magičku reakciju u onim burnim teškim vremenima. Ritmikom smo izražavali svoju vatrenu želju za svitanjem slobode, njom smo izražavali svoje odu-

ševljenje i radost kada nam se je ta želja ispunila.

S ritmikom smo rasli, tražili put k svome najunutrašnjem Ja i otkrili smo stvaralačke sposobnosti u tolikim skromnim devojačkim dušama. Ritmiku smo proučili i obradili svestrano i nije nezahvalnost, ako sa čežnjom pružimo ruke prema novim mogućnostima, koje nam pruža moderna gimnastika, a koja je čisti izraz moderne želje za punim, slobodnim i silnim životom, kakav želi sebi svaki pojedinac.

Pridimo tome novom smeru bez predbedenja, osvojimo ga i prilagodimo našim okolnostima. Treba njime obogatiti ne samo časove posvećene kulturi tela, već se njime pripremati i za časove posvećenim dužnostima, radu i životnom cilju. — (Prevod iz Čvčilke).

Iz načelništva Saveza SKJ

Takmičenja u odbojci za prvenstvo Saveza SKJ

Odbojka (Volley ball) jedna je od najlepših igara za omladinu, a također i za odrasle, i to obojega spola. Iako igra nije teška, ipak za pravilnu i dobru odbojku treba dugotrajnog vežbanja, da bi se igrači u igru uveli, da bi stekli lep i dobar stil i da bi u igru uneli potrebnu živahnost. Kada se to postigne, te uz skupnost igre, dobrim kombinacijama i uz dovoljnu borbenost, tek tada su igrači zreli za međusobno takmičenje. Takmičenja bez borbenog duha, živahnosti, discipline i pravilnih kombinacija, mrtva su i nezanimiva i za igrače, a još u većoj meri za gledaoce, naročito za one, koji igru poznaju.

Naše Sokolstvo već od nekoliko godina gaji odbojku. Pojedina društva uzgojila su upravo dobre igračke skupine, ipak odbojka još nije u takvoj meri i obliku, prešla u sva društva, kako bi to bilo i potrebno, da se udomači i postane tako obiljubljena, da bi stalno bila na vežbačkom programu i deo sokolskih takmičenja.

Da se što jače pobudi zanimanje za odbojku, za njenu uzornu igru i pravilno takmičenje, raspisalo je načelništvo Saveza SKJ za ovu jesen savezna prvenstvena takmičenja u odbojci za sve sokolske kategorije, koje gaje ovu igru, i to za članove, članice i naraštaj obojega spola. Na savezna prvenstvena takmičenja poslaće sve župe, koje su izvele izbirna takmičenja, svoje najbolje skupine, da bi se takmičile za prvenstvo u odbojci za ovu godinu.

Za članove i muški naraštaj prvenstvena takmičenja održaće se u Mariboru dne 13. septembra, za članice i ženski naraštaj u Zagrebu dne 20. septembra. Takmičenja, jedna i druga, počće u 6 sati izjutra i trajaće ceo dan, do konačne odluke prvaka za svaku kategoriju. Takmičće se po izlučnom sistemu, a međusobne protivnike odlučće žreb. Pobjednici pojedinih kategorija u konačnom takmičenju dobiće naslov »prvak Jugoslavije u odbojci« kao i prelazni dar. Naslov prvaka i prelazni dar zadržaće pobjednici do narednog saveznog takmičenja. Pobjednička skupina župe, koja prelazni dar dobije trput uzastopce ili pet puta neredovito zadržava ga trajno. Rezultat takmičenja objaviće se odmah po završetku istih.

Svi takmičari izvan mesta, gde će se takmičenja održavati, moraju stići u mesto takmičenja već u predvečerje istih, da bi se tako sutradan izjutra našli na igralištu pola sata pre početka takmičenja. Odelo za takmičenja nije propisano, ipak takmičari svake skupine moraju biti jednoliko obučeni. Svaki takmičar mora sa sobom poneti i svoju sokolsku legitimaciju sa slikom i potvrdu društvenog načelnika, da je redovan vežbač.

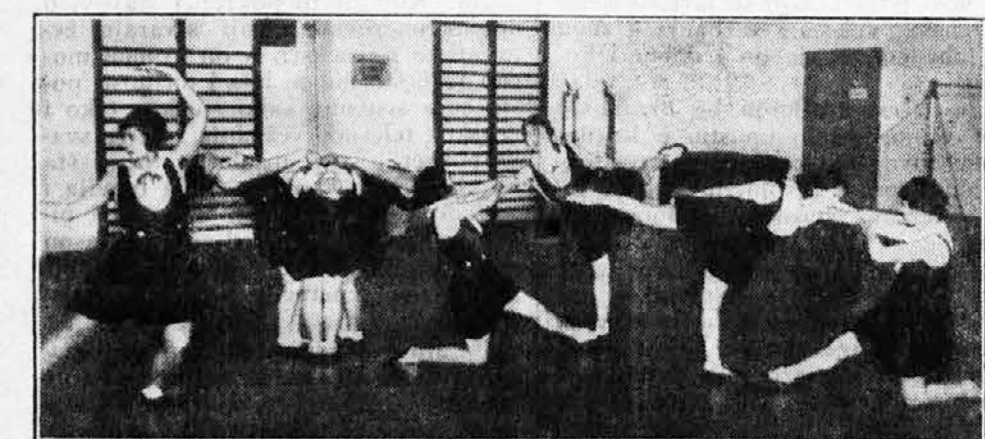
Župe mogu poslati također i po jednoga pomoćnog suca, koji mora tačno poznavati pravila odbojke. Svaka župa može također imati i svoju vlastitu loptu, koja mora tačno odgovarati propisima, inače će ju vodstvo takmičenja otkloniti. Na svakom igralištu biće na raspoloženju pravilna lopta. Visina mreže za članove i za muški naraštaj određena je na 224 cm, za članice i za ženski naraštaj na 230 cm.

Takmičenja u odbojci vodiće u Mariboru i u Zagrebu član tehničkog odbora Saveza br. Mačus, a braća: Mačus, Jesih i Trček paziće na pravilnu interpretaciju pravila, dok samo takmičenje sudiće glavni sudac sam.

Takmičće se po pravilima, koja su objavljena u knjiži: Fr. Mačus: Odbojka, koju je izdala Jugoslovenska Sokolska Matica u Ljubljani i koja stoji 12 Din. Ta su pravila za sva takmičenja u odbojci, koja se priređuju na području Saveza SKJ, jedino merodavna, jer su i potvrđena od saveznog načelništva, zato ih mora imati svako sokolsko društvo i po njima igrati.

Savezno načelništvo zamolilo je za učesnike takmičenja povlašćenu vožnju, jer po sadanjem pravilniku, koji propisuje, da mora putovati najmanje deset osoba skupa, pojedine župe nebi imale pravo na povlašćenu vožnju, u slučaju naime kad bi koja od njih poslala na takmičenja samo jednu kategoriju.

Prvenstvena takmičenja u odbojci obećaju da će biti veoma zanimljiva, jer se mnoge župe za ta takmičenja dobro pripravlja i imaju izvršno uvežbane skupine. Borba o prvenstvo Saveza SKJ u odbojci biće dakle oštra i napeta, te će se naslov prvaka i prelazni dar osvojiti samo zaslužni pobedom.

Novi smerovi izvadani na akademijama Sokolskih društava Beograd-matica i Beograd I

stre dube na glavi u kupaćim kostimima, niti je Sokolstvu cilj da izlaže telesa sa vidno istaknutim konturama. O »dubljenju na glavi« napred smo rekli. Ostaje nam da se zadržimo na kupaćim kostimima i na »izlaganje telesa sa vidno istaknutim konturama«. Ovde se dovodimo u sumnju, da li je br. Brzaković lično gledao nove smerove na akademijama pomenutih beogradskih društava, ili je kritiku pisao po informacijama? Jer je apsolutno netačno, da su sestre pomenute vežbe vežbale u kupaćim kostimima. Njihovo odelo bilo je najpristojnije vežbačko odelo, propisano za članice, ispod koga se nisu nikako mogla videti »telesa sa vidno istaknutim konturama«. To nije niko mogao videti, pa ni br. Brzaković. Stoga se pitamo, šta mu je trebalo, pored ostalog, i ova krupna netačnost?

Uostalom, o ovim akademijama bilo je prikaza u »Sokolskom Glasniku« i baš odelo svih grupa, koje je bilo, bez izuzetka naročito na akademiji Sokola I., propisano sokolsko, pohvaljeno je.

žene izazvati kod muškarca nemoralne i vulgarne utiske. Zar ovo nije i mišljenje gospodina biskupa Srebrnića?

Ako se čime može dirati i dira u ponos i u dostojanstvo naših sestara, dira se, ne što im se daje da vežbaju ovaj ili onaj stav i pokret, koji sadrži samo celishodnost i estetiku, nego jedino ovakvim neispravnim i upravo lošim gledanjem, koje bez ikakvih skrupula i rezerve, u tome vidi nešto cirkuskog i varietetskog. I kao što po br. Brzakoviću »svaka vežba ima svoj vaspitni cilj«, tako, po našem mišljenju, i svaki članak otštampan u zvaničnom organu Saveza, mora i treba da ima svoj vaspitni cilj.

Na kraju. Ubedeni smo, da nas novi smerovi u ženskoj gimnastici neće i ne mogu odvesti na stranputicu, ali verujemo, produžimo li sa nestvarnim načinom pisanja kritike, da ćemo duboko zaglibiti stranputicom. Jer tačno je, da naši »smerovi moraju biti drugojačiji«, a ne onakvi kakvim je pošla kritika br. Brzakovića.

B. JEMELKOVA:

Novi smerovi ženske gimnastike

Oko nas se oseća jaka struja, koja nas ne može ostaviti ravnodušne.

Volimo ritmiku zbog njene lepote, i zbog onoga što u nama budi. Ali ovakva kakvu smo je upoznali, već nam nije dovoljna. Suviše liči na igru. Nećemo samo lake potskočke, sitne korake, okrete za igru i lepršave pokrete ruku. Naši mišići i zglobovi, cela naša mlada tela, prepuna energije, žele da rade; uvidamo da ona dva tri časa, koja nedeljno posvećujemo gimnastici, moramo ispuniti nečim ekonomskim izdašnjim, što vodi pravo k cilju. Mi znamo šta hoćemo: da odgojimo svoja tela da budu elastična, stasita, a usled toga i lepa. Naša čovečanska i moralna dužnost je postati lepim. Hoćemo da vladamo svakim pokretom tela, da nađemo harmoniju tela i duha, da vaspitamo u sebi celog prirodnog čoveka, koji voli istinu i jedinstvenost.

Od svih današnjih sistema gimnastike, naše potrebe najbolje zadovoljava moderna gimnastika. Ženska gimnastika, kojom su do skoro gospodarila estetska nastojanja, ritmika i igra, u poslednje vreme ulazi u novi stadijum svoga razvitka. Već oprobanim metodama dodaje se novi članak, čija je karakteristika težnja, da pokreti budu izdašniji i celishodni.

Ako razgledamo razvoj telesne kulture, ne vragajući se u daleku prošlost starih naroda, videćemo, da je u polovini prošlog stoleća francuski profesor konzervatorije Delsartes, bivši pevač, za svoje učenike, studente dramske umetnosti, napisao knjigu o zakonima lepote pokreta.

Osnov njegovog rada bila je studija grčke plastike. Njegov učenik Kay, preneo je njegove misli u Ameriku. Jena Stebins osnovala je u New-

Yorku gimnastičku školu, gde je obradila osnovne pojmove Delsartove u gimnastički sistem. Iz te škole izašle su Izadora Duncan, Mensendik i Kalmeyer, koje su bile nosioci nove ideje. Duncan, prva bosonoga igračica, odbacila je dotadnje baletske sisteme i probudila je davno zaboravljenu tradiciju antičkih igara.

Sistem dr. Mensendik, proširen u Nemačkoj a i u Čehoslovačkoj također poznat, protkan je fiziološkim nastojanjima da se svaki mišić obradi. Njen sistem proizilazi iz uverenja, da ne treba telu propisivati sisteme, jer ih ljudski organizam sam stvara.

Kalmeyer je prva zavela u Nemačkoj modernu gimnastiku; ona je bila prva, koja je objavila zakon naprezanja i opuštanja mišića, sistematski izvođen u svima savremenim gimnastičkim školama.

Njena istaknuta sledbenica Dora Mencler ima svoju školu u Leipzigu. Popuštanje mišićnog naprezanja ona smatra za najvažniju tačku problema pokreta. Opuštanje je ravno unutrašnjoj gotovosti. Napetost se prirodno izmenjuje sa mirom, koji je očekivanje novoga naprezanja snage. Ona je ubedena, da svaka telesna kultura treba da sleduje zakonu raščinjenja i opadanja, da poznaje prastari ritam, koji se javlja u naprezanju i opuštanju sila, kao odraz života i smrti.

Telesna kultura njoj nije samo kultura tela; njen predmet je ceo čovek.

Ona potpuno razlikuje telesnu kulturu i igru. Savršena igra mora sadržavati tri momenta: prirodnu obdarenost, potpuno vladanje telom i vlastiti rad.

Ubedena je, da se rad na telesnom vaspitanju ne mora vraćati starim me-

Župa Beograd

SOKOLSKO DRUŠTVO ARANDELOVAC.

Osvećenje temelja Sokolskog doma.

Lepa šumadijska varošica Aranđelovac, po broju stanovnika ravna jednom malenom sremskom selu, a po svojoj vazdušnoj banji i mineralnoj vodi zvanoj »Bukovička voda«, čuvenoj u našoj državi, održala je 2. augusta o. g. jedno lepo sokolsko slavlje: osvećenje temelja Sokolskog doma.

Treba pozdraviti napor svih naših Sokolskih društava u poslednje vreme, da savijaju gnezda pod svojim sopstvenim krovom, i u toliko pre treba pozdraviti napor ovog malog mesta, čija je nasušna potreba da dođe do jednog lepog i udobnog doma. To uostalom zahtevaju njegove prilike kao sreskog mesta.

Čin osvećenja izvršen je uz lep broj Sokola, predstavnika nadležnih i kulturnih ustanova te mesta. Posle crkvenog obreda, zazvao je blagoslov Božji ovom lepom pothvatu Sokola mesni paroh g. Svetolik Svabić u jednom srdačnom i oduševljenom govoru.

Povelju sa uobičajenim tekstom uz pozdravnu reč položio je starešina društva br. Andra Milovanović, koja je zatim uzidana u temelj doma.

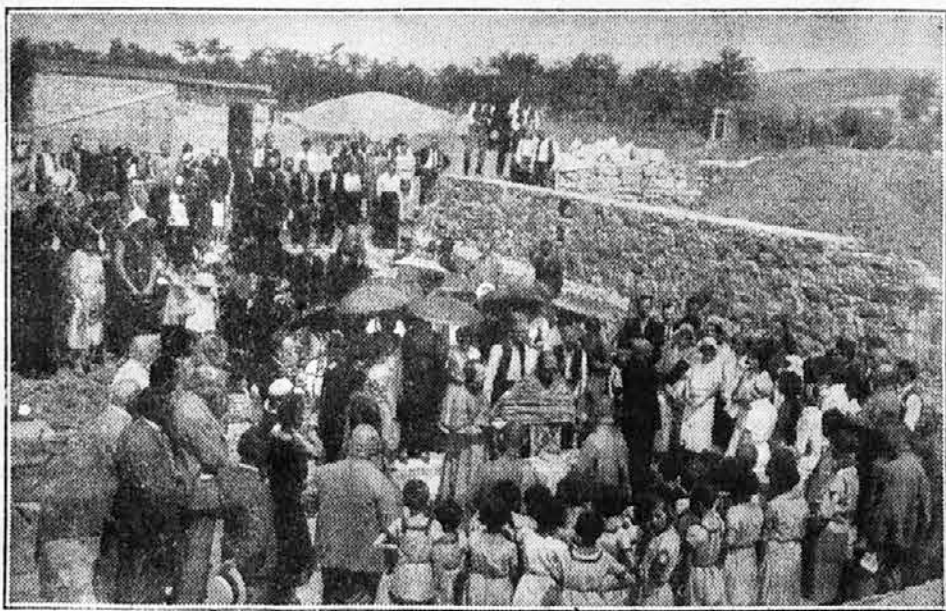
Delegat starešinstva župe br. Nikola Dronjak čestitao je društvu na ovom lepom i smelom gestu arandjelovačkog Sokola i obećao moralnu i materijalnu pomoć župe, predloživši istovremeno, da će imati još mnogo ptičica do ostvarenja svoje zamišli, ali da ne klonu duhom.

Posle nekoliko skladno otpetanih prigodnih nacionalnih pesama od strane novo osnovanog sokolskog hora pod upravom br. Vasilija Kuzenka

i recitacije Sokolici Matijaševića pri godne pesme »Pri zidanju doma« od dr. Vojislava Rašića, završen je čin osvećenja u jednom vedrom raspoloženju i uverenju, da će tamošnji Sokoli ipak doći do svog doma.

Planove i proračun izradilo je Građevinsko odeljenje Banske uprave u Novom Sadu, zauzimanjem pok. bana Matića, a odobrenjem od strane građevinskog odbora Saveza sa neznatnim promenama. Rasporod prostorija, kao i udobnost i veličina vežbaonice potpuno odgovaraju svim po-

Opštinu u Arandelovcu, koja je votirala budžetom 50.000 Din i br. Kostu Konstantinoviću, koji je dao u gotovom 15.000 Din i po njegovom nalogu dano je iz zaveštaja njegovog poslužitelja 14.000 Din, a obećao je još dati za slučaj potrebe 50.000 do 100.000 Din na beskamatni zajam. Uopšte kako Sokoli tako i meštani materijalno obilato pomažu podizanju doma, jer će isti i za njih biti lepa kulturna ustanova, i jer nemaju pogodne dvorane za svoje priredbe, pa će ovaj dom donositi društvu i lepu rentu.

Osvećenje temelja Sokolskog doma u Arandelovcu

trebama jednog savremenog Sokolskog doma.

Predračunska suma za ovaj dom iznosi 764.000 Din, a izvođenje je ustupljeno g. Martinu Hrelju, predusjetniku iz Beograda, uz cenu od 624.000 Din bez instalacije vodovoda i osvetljenja. Osvetljenje će uvesti br. Bokman, vlasnik Električne centrale, a vodovod br. Tanasije Dumović, rezvizor društvenih računa; oba će izvesti instalacije o svom trošku.

Od većih priložnika treba istaći Ministarstvo prosvete, koje je poklonilo zemljište u površini od 3880 m²,

Napor cele društvene uprave, na čelu sa starešinom br. Androm Miloševićem i odbora za dizanje doma pod predsedništvom br. Koste Kostančinovića je ogroman, i ako ustraju i otada kao i dosada, sigurno je da će se u skorom vremenu zabelasati u Sokolskoj ulici na platou, koji dominira nad celom okolinom, jedna lepa kulturna građevina — Sokolski dom — koji će biti dika ne samo Arandelovca nego i cele Šumadije.

U tom znaku neka im je srećan početak u uspešan kraj! Zdravo!
N. D. D.

Župa Bjelovar

SOKOLSKO ČETA FERDINANDOVAC.

Dne 5. jula o. g. provedena je organizacija Sokolske čete Ferdinandovac pa je na glavnoj skupštini toga dana izabrana i predložena župi na odobrenje uprava, koju sačinjavaju sledeća braća: starešina Šoštar Kazimir, opć. beležnik; zamenik starešine Hrvojić Mate, poljedelac; tajnik Blaga Vjekoslav, učitelj; blagajnik Kukić Đuro, financ, potpreglednik; načelnik Milošević Veselin, pogranični potporučnik; zamenik načelnika Karlović Mate, trgovac; prosvetar Ivančan Martin, učitelj; statističar Perković Vid, opć. blagajnik, odbornici: Grđuljaš Petar, Čordašev Rudolf, Dudašek Vjekoslav, poljedelci, Puhač Stjepan, opć. načelnik i Santelek Luka, brijački obrtnik; revizori: Wurzbürger Otto, trgovac i Domitrović Petar, opć. službenik.

Na koncu skupštine odaslan je brzojavni pozdrav Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, starešini Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije: Sokolska četa u Ferdinandovcu sa svoje skupštine izražuje svoju iskrenu odanost i vernost svome visokom Pokrovitelju i celom vladalačkom Domu Karađorđevića uz srdačni poklik Zdravo!

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO VELENJE.

Velenjska sokolska družina se pridno zbira na lepo urejenom letnem telovadišću. Kmalu popoldne se dvakrat tedensko razlega vesel smeh in živžav naše moške in ženske dece po obširnem prostoru. Sledita jim moški in ženski naraščaj, ki pridno vadita predpisane vaje. Članice igraju v odličnih po utrudljivih prostih vajah odbojko. Člani nestršno prestopajo sem in tja, da pridejo do droga in bradlje, ki sta vedno oblegana. Skok v vis, v daljavo, tek in metanje kroglice izpolnjujejo naše telovadne ure poleg rednih nastih in redovnih vaj. Da bo program našega javnega nastopa še bolj pester, vežba šestnajstotnica bratov večer za večerom za čas in okoliš učinkoviti simbolično-ritmični »Naprje«.

Prvič pokažemo uspeh našega dela in stremljenja javnosti na praznik dne 8. septembra. Mlado društvo smo se in zato pričakujemo, da nas sosednja sokolska društva in Sokolstvu naklonjeno občinstvo z obilnim obiskom podkrepiti, da bomo dalje in še z večjim veseljem vztrajali na poti, ki smo si jo začrtali. S prvim nastopom združimo tudi proslavo 10 letnice vladanja zaščitnika našega in prvega Sokola Nj. Vel. kralja Aleksandra, katero proslavo nam je Jupiter-pluvius dne 16. t. m. prepelil. V nadi, da bo tudi naravna lepota Šaleške doline mnogo pripomogla, da bomo lahko pozdravili v svoji sredi množestveno sokolsko občinstvo, pričakujemo polni lepih upov fa naš prvi dan nastopa.

SOKOLSKI JUBILEJ BR. MATKA BENČANA.

Poznati celjski sokolski radnik br. Matko Benčan slavio je prošlih dana 40 godišnjicu svojih privrh velikih sokolskih uspeha. Prilikom II. svesokolskog sleta u Pragu god. 1891. postigao je prvenstvo u rukoborbi, četvrto mesto u lakoj atletici i osmo mesto na spravama. Taj uspeh u toli-ko je veći, jer je onda takmičilo više stotina Sokola. Brat Benčan bio je prvi Jugosloven, koji je učestvovao na sokolskim takmičenjima u Pragu te svojim uspešima proneo slavu ondašnjeg slovenačkog Sokolstva među slovensku sokolsku braću Brat Benčan rodio se u Ljubljani te je već 1884.

god. pristupio u redove »Ljubljanskog Sokola«, kojemu je bio nekoliko godina načelnik. Kad se je preselio u Celje, bio je i celjskom Sokolu mnogo godina odličan vođa. Još danas brat Benčan marljivo radi u veljskom Sokolskom društvu. Želimo mu, da bi još mnogo godina bio zdrav i tako mogao i u buduće raditi na korist jugoslovenskog Sokolstva.

Župa Cefinje

SOKOLSKO DRUŠTVO PRČANJ.

Sokolsko društvo Prčanj (Boka-Kotorska) priredilo je 9. augusta prvu javnu vežbu uz sudelovanje bratskih društava Cetinje, Kotor, Risan, Lastva, Morinj, Bijela, Tivat, Jošica-Durići i voda vojnika tehničkog bataljona iz Kotora. Priredbi je prisustvovao podban Zetske banovine g. Iva-nišević, starešina župe brat Gavra Milošević, predstavnici vojske i mor-narice, vlasti i društava.

Pre nastupa impozantna sokolska povorka prošla je mestom, pozdravljena od mnogobrojnog naroda. Brat potstarešina društva Ignjo Zlobović pozdravio je prisutne, ističući važnost prve javne vežbe i napore društva u promicanju sokolskih ciljeva. Starešina župe u svom lepom govoru istakao je važnost Jadrana za naš narod i pozvao Sokole da budu verni čuvari njegove slobode.

Nastupilo je 197 vežbača svih kategorija. Vežbe su izvedene precizno, osobito treba istaknuti vežbe članova. Uveče je priređena akademija uz sudelovanje gore navedenih bratskih društava sa obilnim i lepim programom. Starešina kotorskog društva brat Marčić u svom govoru pozvao je Sokole da se sete Istre i patnja našega naroda pod tudinskim jarom. Na akademiji uzelo je učešća i pevačko društvo »Zvonimir« iz Mula.

Ova priredba bila je snažna manifestacija Sokolstva i pokazala je uspešan i agilan rad Sokolskog društva Prčanj.

Župa Kragujevac

PREDNJAČKI TEČAJEVI.

Radi širenja Sokolstva po selima, ova je župa priredila prednjački tečaj za svršene učenike Poljoprivredne škole u Kragujevcu. Tečaj je održan od 7. do 15. augusta o. g. u sokolani u Kragujevcu i posećivalo ga 14 učenika. Predavači su bili: br. Prohaska Josif, načelnik župe; za tehničku stranu, braća dr. Krestić Milan, župski prosvetar i Dragutin Dimitrijević, potstarešina župe, za idejnu stranu. Predavanja su se držala preko celog dana. Na tečaju obraćena je pažnja, da se tečajcima da najosnovnije znanje o Sokolstvu tako, da bi mogli predvoditi seoske sokolske čete. Po tehničkoj strani predavano je tečajcima najviše o granama telovežbe, koja se može izvoditi po seoskim četama, kao što su: strojeve vežbe, proste vežbe, različnosti, igre, laka atletika, skupine i upotreba za vežbanje klupa, stolica, užeta, palica i t. d. Od sprava predene su osnovke na svima spravama, ali naročita pažnja poklonjena je vratilu i razboju, pošto su to sprave koje se i na selu mogu izraditi. Uspeh tečaja je zadovoljavajući i interesovanje tečajaca bilo je veliko.

Pored ovoga tečaja, župa se odazvala molbi Udruženja učitelja osnovnih škola u Trsteniku, koje je u Trsteniku priredilo od 2. VIII. do 10. IX. o. g. tečaj za učitelje osnovnih škola, na kome je, pored ostalog, i veliki broj časova posvećen predavanjima o Sokolstvu i praktičnom vežbanju, s obzirom na to, da učitelji mogu biti najbolji nosioci sokolske ideje po selima. Da se veliki značaj na ovome tečaju dao Sokolstvu, zasluga je predstavnika udruženja učitelja i vrednog Sokola br. Save Petkovića.

Župa je sa svoje strane odredila za predavanje braću dr. Krestića Milana, župskog prosvetara i Nikolića Milana, prosvetara društva u Kragujevcu za idejnu stranu, a Prohasku Josifa, načelnika župe i Manojlovića Đorđa, načelnika društva u Kruševcu, za tehničku stranu. I na ovome tečaju, na kome ima 30 tečajaca, obraćena je najveća pažnja na grane telovežbe koja se može izvoditi po školama i po seoskim sokolskim četama. Interesovanje slušaoca-učitelja i učitelja bilo je veliko i gotovo svi tečajci obećavaju dobre radenike na Sokolstvu po selima.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO VUŽENICA.

Preteklo nedeljo 23. avgusta t. l. so se vršile na letnem telovadišću Sokola Muta-Vuzenica v Vuzenici tekme spodnjega dela koroškega okrožja v odbojki. Tekme so bile do-ločene: Slovenjgrдец proti Dravogradu, Marenberg proti Vuzenici in nato zmagovalca v obih igrah drug proti drugemu. Ker pa je Dravograd svojo uredelbo odpovedal — menda vobče ni vadir — je bil Slovenjgrдец

Uredništvo »Sokolskog Glasnika« preselilo se je iz Narodnog doma u prostorije Učiteljske fiskare, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312 — Ljubljana.

Molimo sve bratske župe, društva i braću saradnike, da svoje dopise unapred šalju izravno uredništvu na novu adresu. Pretplate, oglase i narudžbe slati kao i dosad upravi lista, Narodni dom, telefon br. 2543 — Ljubljana.

zmagovalac 15:0. Kljub temu, da je začelo že pred 15. uro rošiti, so se tekme vendar vršile, in sicer je izšel iz prve tekme (Vuzenica-Marenberg) kot zmagovalac Marenberg (prvič 15:12, drugič 15:11). Lepo igro je pokazala druga tekma, v kateri je Slovenjgrдец zaslužen zmagal dvakrat z 15:2 proti Marenbergu. V poteku iger se je videlo, da je temeljito in sistematično navežbalo odbojko edino društvo Slovenjgrдец — izid tudi ni mogel zato nikogar presenetiti ali razočarati.

Župa Mostar

SOKOLSKO DRUŠTVO NEVESINJE.

Na osnovu vlastoručno potpisanih zaveta, objavljuju se ovim putem svoj braći imena bivših članova treznjačke sekcije Sokolskog društva Nevesinje koji zadanu reč pogaziše i prekršiše potpisani zavet treznosti, a ti su: Obrad Beslema, bojadžija, Mirko Zeračić, težak, Sulje Tanović, ka-fedžija, Jovo Perinović, upravnik pošte, Gojko Milović, nadestar, Đorđe Tepurić, pisar, Ahmet Derviškić, cipelar, Nikola Milošević, bravar, Hugo Srinčić, tehnički činovnik i Antun Peternel, poštanski činovnik.

Svi napred navedeni isključeni su iz društvene treznjačke sekcije.

SOKOLSKO DRUŠTVO VELA LUKA.

U nedelju dne 9. o. m. priređena je javna godišnja vežba našeg Sokolskog društva, koja je bila posećena i od braće Sokola iz Blata te je time tako bio povećan broj vežbača.

Već izjutra bila je obala udešena za vežbu i iskićena zelenilom i zastavama, a čitav dan je celo mesto bilo u živom i svečanom izgledu.

U 5 sati posle podne otišla je svečana sokolska povorka na čelu sa sokolskom glazbom iz Sokolskog doma na obalu, gde je bilo vežbalište. Odmah je počela javna vežba, na ko-

joj je bilo prisutno oko 1500 gledalaca, meštana, gostiju iz Blata i Ferijala učiteljska kolonija. Nastupilo je oko 140 vežbača i vežbačica raznih kategorija. Sve tačke programa bile su uz pratnju glazbe izvedene lepo i precizno i popraćene od gledalaca čestim i živahnim aplauzom.

Ova javna vežba još je jedan uspeh našeg društva u misiji, koju ono vrši na izloženoj i mrtvoj tački našeg plavog Jadrana i jasno je, da neće sustati ni u buduće, jer naše članstvo shvaća potrebu javnog manifestiranja sokolske svesti i ideologije.

Poslepodnevna vežba završena je govorom brata starešine Kuzme Andrijića, kojim je pozdravio sve prisutne. Izneo je u kratko sokolsku misao kao i dužnosti svih Sokola, te je svoj govor završio poklicima Nj. Vel. Kralju, starešini Sokola kraljevine Jugoslavije, Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, Jugoslaviji i Sokolstvu, što su prisutni oduševljeno prihvatili, a sokolska glazba je otvirala državnu himnu, nakon čega su članovi svih kategorija otišli u Sokolski dom, gde je bio razlaz.

Uveče u 9 sati bila je svečana akademija na istom mestu, gde su izvedene razne tačke programa tačno, krepko i živo, tako da su bili popraćene čestim i burnim aplauzom. Teko ko je reći, ko se je najviše isticao, ali muškoj deci ide naročito priznanje, što je to i sama publika potvrdila svojim dugotrajnim aplauzom. Još se je istakla ženska četa, te naraštajke ritmičkom vežbom »Dalmatinski šajkaš«, kao i muška četa sa ritmičkom vežbom »Oj Slaveni«, te su i jedni i drugi izveli svoju tačku skladno, precizno i sa puno efekta.

Za uspeh ove sokolske svečanosti zahvaliti je neumornom radu prednjačkog zbora, a osobito bratu načelniku Marku Žuvelu i njegovim pomagačima Franu Franuloviću, Ivici Padovanu i sestri Olgi Padovan.

Za vreme programa svirala je sokolska glazba, koja je posle nastavlila sa koncertom do u kasnu noć.

Župa Novi Sad

PROSLAVA DESETOGODIŠNJICE STUPANJA NA PRESTO NJ. VEL. KRALJA ALEKSANDRA I. U SUBOTICI.

Subotica, severna straža naše otadžbine pod inicijativom i organizacijom mesnog Sokolskog društva, na impozantan način proslavila je desetogodišnjicu stupanja na presto Nj. Vel. Kralja Aleksandra I.

Dvodnevni program svečanosti započeo je sa velikom manifestacio-

nom povorkom, u kojoj je učestvovalo sem Sokolskog društva još 49 drugih nacionalnih, kulturnih i humanih društava. Povorka je bila duga preko dva kilometra sa preko 8000 učesnika. Po ulicama talasalo je mnoštvo naroda i oduševljeno se klicalo: »Živio Kralj!« »Živio narodni Otac!«. Povorka je prošla pred svečanom tribinom gradskih i vojnih predstavnika. Posle povorke još se dugo manifestovalo Kralju i Jugoslaviji. Predveče gradski toranj bio je divno osvetljen, a sokolska muzika i sokolski tamburaši koncertirali su u važnim centrima do duboko u noć.

Proslava 10 godišnjice stupanja na presto Nj. Vel. Kralja u Subotici: Sokolstvo u manifestacionoj povorci

Sokolice u narodnim nošnjama

Iste večeri bila je priredena na Paliću zabava, koja je bila odlično posećena. Dne 17. o. m. u ponedjeljak bilo je blagodarjenje u svim bogomoljama posle kojeg je sazvana svečana sednica u većnici gradske kuće, gde je među ostalim govornicima u ime Sokolskog društva održao brat prosvetar Rajić Nenad sledeći govor:

U današnjoj slavi, stavlajući lik našeg prvog velikog Kralja Jugoslavije, posle 10 godina kraljevskoga Murada, u svetli krug sugestivnoga trepereanja naših besmrtnika, naših mislilaca, trudenika i naročito naših proreka i zatočnika Jugoslovenstva i Jugoslavije, Sokolsko društvo tim ističe pobjedu svoje jugoslovenske sokolske ideologije, trijumf svojih sokolskih napora i vrh svega vidi oživotvorenje jednog od osnovnih sokolskih principa: lično služi opštoj stvari.

Sokolsko društvo, kao slobodna slovenska radionica i škola narodnog i čovečinskog obrazovanja i vaspitanja, pojedinačno i zbirno izrađuje telesno i duševno snaženje i jačanje svoga članstva za produktivan rad pre svega i za doslednu i istrajnu smišljenost, odlučnost, hrabrost i plemenitost u svemu, kao osnovnim uslovima ličnoga, društvenoga i narodnoga uspeha i širokoga harmoničnoga napretka. U svome stremljenju, Sokolsko društvo teži i radi na tome, da u doglednom vremenu ima toliko članova, koliko naša vojska u vremenu najveće potrebe može da ima vojnika. Zato je Sokolsko društvo prihvatilo poziv našega čestitog Kralja i prihvatilo na sebe toliko veliku i ozbiljnu dužnost izgrađivanja Jugoslovena u Jugoslaviji, sa ciljem: puno i konačno jedinstvo jugoslovenskog naroda u jedinstvenoj, nedeljivoj Jugoslaviji. Pod tim ciljem, u toj težnji i nameri, Sokolsko društvo naše Subotice, baš ove dane postavlja solidan temelj i počinje izgradnju svog Jugoslovenskog narodnog doma, kao spomenika Aleksandru I. Kralju Jugoslavije, da u njemu primi svoj deo misionarskog rada za veličinu i lepotu Jugoslovena Jugoslavije. Danas, našeg mudrog vođu, smelog borca, i odlučnog pobednika, svugde i svagda mi Sokoli pred svima Jugoslovenima pozdravljamo sokolskim: Zdravo!

Reči brata prosvetara od prisutnih bile su burno pozdravljene. — S.

SOKOLSKO DRUŠTVO STARI BEČEJ.

Svečana proslava 10 godišnjice stupanja na presto Nj. Vel. Kralja.

Inicijativom ovdašnjeg Sokolskog društva izvedena je na svečan način proslava desetogodišnjice stupanja na presto Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. Sokolsko društvo pozvalo je sve humane ustanove i sva nadležna na proslavu.

Proslava je počela 15. augusta sa velikom povorkom, klicajući Nj. Vel. Kralju, Kraljevo Domu i Jugoslaviji. Pošto je povorka obišla sve glavne ulice, br. starešina je sa balkona gradske kuće održao lep govor, u kom je izneo neumoran rad Nj. Vel. Kralja i Njegova velika i junačka dela za vreme rata kao i Njegovo sadanje mudro upravljanje državom. Govor br. starešine prekidan je često puta oduševljenim poklicima Nj. Vel. Kralju i Njegovom Domu.

Sutradan, 16. augusta, održano je blagodarjenje u svim crkvama, kojim su prisustvovali svi Sokoli u sokolskoj odori sa svojom zastavom. Naveče Sokolsko društvo priredilo je akademiju, koja je vrlo lepo uspeła.

PROSLAVA JUBILEJA DESETOGODIŠNJE VLADAVINE NJ. VEL. KRALJA ALEKSANDRA I. U TORŽI.

U sredini naših Nemaca, u Torži, na inicijativu i pod vodstvom Sokolskog društva Torža, jubilej desetogodišnje vladavine Nj. Vel. kralja Aleksandra I. proslavljen je na retko svečan način, kakav se u ovim krajevima ne pamti.

Spontano i jednodušno celokupno građanstvo dalo je vidnog izrazu svoje odanosti i ljubavi prema svome Velikom Kralju i uzelo je učešća u impozantnoj povorci, koja je bila formirana od Sokola, vatrogasaca i ostalih društava. Pred opštinskom zgradom, gde se je povorka zaustavila, brat starešina društva dr. Aleksa Radović održao je pozdravni govor, pun patriotizma i odanosti našem viteškom Kralju i Njegovom svetlom Domu, koji je često prekidan burnim klicanjem i odobravanjem od hiljade prisutnih građana. Isto to veče priredeno je venecijansko veče sa veličanstvenim vatrometom, kakav u ovim krajevima još nije nikada viđen.

Na sam dan proslave, u nedelju, Sokoli u zajednici sa vatrogascima priredili su rano jutro svečanu povorku kroz glavne ulice sela do opštinske zgrade, u kojoj je opštinsko predstavništvo, u prisustvu svih mesnih društava i korporacija, održalo svečanu sednicu, na kojoj je starešina Sokola br. dr. Aleksa Radović održao svečan govor, u kom je istakao, da slavimo ne samo desetogodišnju stupanja na presto Nj. Vel. Kralja, nego istodobno i Njegovu uzvišenu osobu

Onoga, koji ima najveće zasluge za državu i narod, slavimo našeg omiljenog Kralja, koji je postao naš vladar ne samo po pravu nasledstva, nego u Njegovu uzvišenoj osobi slavimo i našega najvećeg vojskovođu i najvećeg državnika, slavimo najvećeg prijatelja naroda, slavimo našega narodnog Kralja, slavimo vrline, koje su se u istoriji monarhija retko ispoljile zajedno i ijednom vladaru. Ističući velike pobjede za vreme balkanskih ratova i za vreme svetskog rata, u kojima je Kralj nosio sve patnje zajedno sa Svojim narodom i spominjući veliki istorijski akt od 6. januara 1919. godine i konsolidovanje države završio je, uz burno klicanje prisutnih, da se nije čuditi, da je ceo narod bez razlike vere i narodnosti spontano ustao, da proslavlja ovaj dan. Na kraju je brat starešina pročitao pozdravnu depešu upućenu Nj. Vel. Kralju.

Posle svečane sednice prisustvovalo se je svečanim blagodarjenjima u obe mesne crkve, u reformatskoj i evangeličkoj, u kojima su oba sveštenika, gg. Ljudevit Nadj i Petar Vak, svojim vernima također održali lepe govore, naglasivši da se naše nemačke manjine smatraju srećnima što su doživeli i što im je dato da im vlada naš uzvišeni i opšte ljubljani Kralj Aleksandar I., da su ponosni što se mogu nazvati podanicima Kralja Aleksandra Karađorđevića.

U nedelju uveče priredeno je narodno veselje, u kom je uzelo učešća mnoštvo naroda.

Cela svečanost uspeła je u svakom pogledu preko svakog očekivanja. — P. K.

Župa Osijek

ZUPSKI SLET U VUKOVARU 15.—16. AUGUSTA 1931.

Prvi slet — ove po broju jedinica možda najveće župe — u novoj organizaciji našega Saveza, obavljen je u dane, kada je cela naša domovina proslavljala desetogodišnjicu mudre i plodne vladavine našega ljubljenog Kralja. Zaista Sokolstvo jedne župe nije moglo dostojnije proslaviti ovu nadasve znamenitu obletnicu, da li na svome župskom sletu; gde su na okupu svi oni, koji iskreno i nesebično najbolje žele Visokom Slavniku i zemlji kojoj je On vođa i prvi građanin.

Slet je počeo utakmicama, u subotu 15. augusta u 6 časova. Pored utakmica članova, takmičili se i naraštaji za župsku naraštajsku zastavu. Prvi deo utakmica završio se već oko 10.30. Popodne u 3 sata nastavljene su utakmice sokolskih četa i »Odbojka«. Sve utakmice prošle su u savršenom redu i disciplini. Župsko načelnništvo provelo je jednu odličnu organizaciju, koja mu može služiti na čast, a drugima za ugled.

Konačni uspeh utakmica je sledeći: u višim odeljenjima: članova takmičilo se 4 odeljenja i 3 pojedinca. Po uspehu je 1. Osijek dol. grad (272/25), 2. Đakovo (263/75), 3. Brod (252/25), 4. Vinkovci je diskvalifikovano, jer pojedinci nisu dostigli određeni broj bodova u prostim vežbama. Kao pojedinci postigla su braća: 1. Praskalo Mirko (Vinkovci) 83/75; 2. Orsić Kuzman (Brod) 83/25; 3. Detling Vlado (Osijek dol. gr.) 80/25 bodova; članice: samo je Đakovo dalo jedno odeljenje, koje je postiglo 147 bodova. Prva u odeljenju je sestra Magda Vesinger sa 37/25 bodova. Muškog naraštaja: Takmičilo se 2 odeljenja. 1. Vukovar (341/75), 2. Brod, koje je diskvalifikovano sa istih razloga kao i vinkovačko odeljenje članova. Kao pojedinci: 1. Čaglević Zaharija (Vukovar) 90/75; 2. Radonić Gligorić (Vukovar) 90/50; 3. Wollsein Andelko (Brod 84—). Ženskog naraštaja: pristupilo je 3 odeljenja. 1. Vukovar (135/75), 2. Brod (133/50), 3. Osijek dol. grad (133/50). Kao pojedince su 1. Hajmburger Mica (Vukovar) 39/25; 2. Poić Blanka (Vukovar) 39—, i 3. Đurić Jovanka sa 38 bodova.

U nižim odeljenjima bilo je znatno više takmičara. Članova: 10 odeljenja. 1. Vukovar sa 355/75; 2. Dolnji Miholajac 333/50, i 3. Đakovo 314/50; kao pojedinci: 1. Križanić Aleksa (Vinkovci) sa 94—, 2. Taborski Josip. (Osijek dol. grad) sa 93/50, 3. Haller Geza (Vukovar) sa 92/75. Članice: 6 odeljenja. 1. Vukovar sa 135/75; 2. Brod 135/50 i 3. Osijek dol. gr. 133/50; kao pojedince: 1. Isajlović Stevanka (Vukovar) 34/75, 2. Andrićević Anka (Brod) 34/25 i 3. Urdenović Zora (Valpovo) 33/75.

Muškog naraštaja: 6 odeljenja. 1. Osijek dol. gr. I. sa 247/50, 2. Osijek dol. grad II. sa 241/50, 3. Vukovar sa 236/25. Kao pojedinci postigla su braća: 1. Sule (Osijek dol. grad) 65/50, 2. Heftler (Osijek dol. grad) i Nemeš (Vukovar) 64/75 i 3. Šteiner (Osijek dol. grad) 60/75 bodova. Ženskog naraštaja: 4 odeljenja i 5 pojedinaka. 1. Vukovar sa 144/25, 2. Osijek d. dr. 139—, 3. Đakovo. Kao pojedince postigle su sestre: Verap Mica (Vukovar) 36/75 Harzett Mica (Valpovo) 34/75 i 3. Karl Helena (Osijek dol. gr.) 33/75.

U utakmicama sokolskih četa u četverboju uzelo je učešća 22 odeljenja. Rezultate će naknadno saopštiti načelnništvo župe jer zbog kratkoće vremena nisu mogli biti sračunati.

U odbojci su se takmičile sve kategorije, i u svima je prvo mesto odnelo društvo Vukovar. Drugo mesto kod članova imaju: Đakovo, kod članica: Vinkovci; muškog naraštaja: Osijek; i ženskog naraštaja Osijek dol. grad.

Rezimirajući u kratko utakmice vidimo, da je društvo Vukovar bilo junak dana; jer u utakmicama odeljenja od 8 prvih mesta postiglo je 5, a od 8 prvaka po kategorijama ima 4; u igri odbojci apsolutni je prvak, postigavši prvenstvo u svima kategorijama.

Uveče u sali Hrvatskog Doma bila je priredena akademija pred mnogobrojnim gledaocima. Openito uzeti na ovaj župski akademiji nismo videli baš tako puno »akademijskih« tačaka. Na jednoj akademiji, čiji program treba da sadrži i da nam pokaže maksimum tehničke vrednosti jedne cele župe — koja je po broju jedinica možda najjača u Savezu — nismo videli ispunjene gornje uslove. — Prva tačka programa: Planika — Včelak: Hvatanje leptira — ženska deca iz Vukovara. Tačka je prilično uvežban; tu i tamo bilo je sitnih grešaka, koja međutim nisu mnogo uticale na celokupnu izvedbu. Kao drugu tačku programa videli smo M. Jankovića »Oj letni« sa muškom decom iz Vinkovaca. Videlo se da deca nisu mnogo vična zajedničkom vežbanju i pevanju; pored toga »nisu bila pri glas«. Ne može se sporiti da je glavna krivica na pratioju na klaviru, koji nije umeo povezati glazbu, pevanje i vežbu. Sama vežba izvedena je dosta neskladno.

3. Vesinger Simon: »Ples Japanke«, ženski naraštaj iz Đakova. Jedina pozitivna strana ove tačke je dobra uvežbanost, a sve druge na žalost negativne. Prvo odelo, sem šarenila nije imalo ništa japanskog; opšte je poznato da japanke idu u t. zv. »kimono«, a ne u nekakvim uskim šalvarima od članaka. Drugo, sam sastav nema nikakove trajne baletsko-ritmike, a još manje gimnastičke vrednosti; međutim za pohvalu je napredak. 4. M. Boras: »Mornari«, ženski naraštaj iz Zupanje. Tačka nije bila uzorno uvežbana, a izvedena je bez temperamenta i poleta, koji se u vežbi zahteva.

5. Erben-Pospisil: »Vežbe na ručama uz glasovir«, ženski naraštaj iz Vukovara. Videli smo lepu uvežbanost pojedinih sestava i skladnu izvedbu u zajednici sa muzikom.

6. V. Murnik: »U boj — u boj«, muški naraštaj iz Bilišća. Odmah na početku »klavirnastora« je toliko »zabrljao«, da je samo prisnost vodnika spasla tačku od konačne propasti. Pošto se zavesa ponovno digla, naraštaji su na brojanje lepo i skladno odvećbali ceo sastav. Razumljivo je, da nije bilo onoga efekta koji se inače ovom tačkom postizava i koji bi bez sumnje bio postignut da ne beše onog »klavirnastora«.

7. Vesinger-Pospisil: »Dimnjačari«, članice iz Đakova. Odlično uvežban sastav, koji je nešto bolji od onoga pod 3.

8. Lhotsky-Urbani: Ritmičke vežbe novog oblika, članovi iz Vukovara. Ovaj poznati odlični sastav br. Lhotskog sa puno truda odlično je uvežban i izveden.

9. Richard Časka: »Čehoslovačka beseda«, članovi i članice iz Iloka. Jedna kombinacija češke i moravske besede izvedena je na način da su gledaoci dobili utisak, da je potpuno odsutna dobra volja, ili kako se kod nas kaže »većbali su ko od bedu«; oni koji su imali prilike da vide ovo izvedeno u Pragu, ili n. pr. od Čehoslovačke kolonije u Beogradu, došli su do uverenja da izvođači, osim redosleda pojedinih figura, nemaju uopšte pojma o celoj toj stvari. Nadalje je zameriti što braća nisu nastupila u svečanom sokolskim odelima kako je to uobičajeno na sokolskim priredbama.

10. Kihnova-Horejcova: »Jutarnje vežbe«, ženski prednjački zbor iz Osijeka d. gr. Jako dugačak sastav pun gimnastike, veoma je dobro izveden. Sestre su položile puno truda i pažnje u izvedbi, u lozu su od blagodarnih gledaoca bile bogato nagradene aplauzom.

11. Erben: »Osmica«, muški prednjački zbor, Osijek d. gr. Jedan od lakših sastava br. Erbeno dobro je uvežban. Bilo je međutim nekoliko krupnijih grešaka, koje od strane članova prednjačkog zbora nebi smele da se dese, da je bilo više pažnje.

Završavajući prikaz ove akademije potrebno je primetiti, da je šteta što nismo imali prilike videti po jednu vrstu odabranog članstva i muškog naraštaja na po jednoj od glavnih sprava. Verujemo da je načelnništvo moglo u celoj župi naći 7 odličnih vežbača među muškim naraštajem, koji bi dostojno mogli reprezentovati župu u ovoj grani gimnastike.

Nadalje je velika šteta što nismo bili u mogućnosti videti jednu tačku neke sokolske čete, u živopisnom narodnom odelu. Bez sumnje da se od 68 četa — koliko ih broji župa — mo-

gla naći bar jedna, koja bi sa nekom lepom i dobrom tačkom mogla nastupiti.

(Svršice se.)

M. B. N.

RAD PO DRUŠTVIMA I ČETAMA.

Sokolsko društvo Čadavica održalo je dne 28. juna o. g. sok. akademiju u župnom dvoru. Dvor je bio veoma lepo iskićen, a samo je mesto već rano ujutro bilo zabavljeno, da slavu Sokola, što više uzveliča ukrajujući svoje kuće. Ujutro je svečanost započela produkcijom sok. naraštaja i sok. dece. Deklamovale su se i pevane pod ravnanjem brata prosvetara Ivana Kovača rodoljubne i sokolske pesme. Bio je zatim prikazan igrokaz: »Jugoslavija i devet banovina« te žaljivi igrokaz »Čigani«. Deca su bila nagradena od preko 300 slušatelja obilnim pljeskom, a nastavniku je izrečeno priznanje za njegov trud. — Nakon te svečanosti održao je brat prosvetar Ivan Kovač predavanje o značenju Vidovdana, o Kosovskom sokolskom zavetu i o ideji Sokolstva i pozdravio prisutne. Posle toga se išlo u crkvu službi Božjoj za pomen palim borcima za veru, otadžbinu i slobodu, koju je služio mesni župnik brat Mato Klimek. — Posle podne u 4 sata započela je sama javna vežba kao prvi javni nastup Sokolskog društva Čadavica. Posetnika je bilo mnogo. Bili su zastupani mesni državni i javni uredi, korporacije te delegati bratskih sok. jedinica: Dolci, Đurđeva Slatina i Sopje. Prisutne je pozdravio brat starešina dr. Valentin Mora. Vežbala su muška i ženska deca, muški naraštaj i članovi. Vežbe su izvedene dobro i precizno. Najviše se odobravalao našoj sok. dečici. Bratu prednjaku Joci Kukmanoviću izrečeno je svako priznanje na uloženom trudu. Nakon svršene vežbe razvila se narodna veselica u lepom župnom vrtu. Bilo je i govora od seljaka, koji su tražili, da se ovakove priredbe što češće održe, kako bi se što jače manifestirala sokolska ideja na periferiji naše otadžbine.

Sokolsko društvo Darda priredilo je dana 9. augusta o. g. svoju javnu vežbu u susjednom selu: Kneževu Vinogradu. Gotovo celo selo na čelu sa svojim beležnikom g. Vučkovićem, s mesnom inteligencijom i sa činovništvom iz susjednih distrikta državnog imanja »Belje« — dočekali su Sokole i proveli ih kroz lepo okićeni slavoluk, na kome je pisalo: »Dobro nam došli! Zdravo!« — Oko 4 sata popodne došao je iz Osijeka komandant Osječke divizijske oblasti g. general Ilija Brašić sa svojim pomoćnikom g. generalom Danilom Belidarkovićem i starešinom Sok. društva Darda bratom Stevanom Šapincem srdačno pozdravljeni od prisutnog sveta i Sokola. Beležnik je pozdravio u ime svoje općine Sokole i goste, a brat starešina S. Šapinac govorio je o Sokolstvu i Jugoslaviji, upućujući topao apel na sve građane, da iskreno i svesrdno pomažu Soko, pošto on radi na korist otadžbine u svim pravcima. Zatim se pristupilo vežbama pojedinih kategorija. Vežbe su izvedene vrlo dobro pod vodstvom brata Smrčka i sestre Litobac, a na spravama se naročito odlikovao brat Mirko Kesler. Po završenom času svi su vežbači i upravni odbor društva na čelu sa bratom starešinom prodefilovali pred gledaocima, koji su ih burno pozdravili. Ovaj dan će ostati u sjajnoj uspomeni sviju učesnika, a i moralni i materijalni uspeh je bio u svakom pogledu odličan.

Sokolsko društvo Koška priredilo je 9. jula o. g. svoju prvu javnu vežbu sa župskim prostim vežbama, jer društvo kao novo osnovano još nema sprava. Nastupila su i bratska društva: Budinec, Đurđenovac, Feričanci, Habjanovci i Velimirovac, pa su braća iz Đurđenovca dopremili sobom i sprave, na kojima su izveli nekoliko uspehli vežbi. Sa posetom je domaće društvo bilo veoma zadovoljno, jer su bratske jedinice Budimci, Đurđenovac i Velimirovac imale posebni voz, pa je mnogo braće i gostiju posetilo tu priredbu. I staro i mlado izašlo je na

ulicu, kada je povorka otišla na stanicu da dočeka goste, a zatim je sve nagnulo za povorkom na određeno vežbalište. Mesni žitelji su do sada imali malo interesa za Sokolstvo, jer nisu imali prilike da vide veće sok. priredbe, no ovom javnom vežbom očito se videlo, da su promenili svoje misli o Sokolstvu. Pokraj svega toga, što je seljaku danas teško doći do dinara, ovaj puta bilo ih je vrlo malo, koji nisu pridoneli dobrovoljni prinos dinar ili dva, a mnogo je tome doprinela ona vrlo lepa i disciplinovana povorka sa glazbom Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Podgorača. Kudgod bi pogledao, mogao si videti vedra čela, vesela lica i veliko oduševljenje za Sokole. U 6 sati otpočela je vežba, koja je celo vreme bila praćena velikim interesom sviju učesnika i burnim pljeskom. Posle vežbe bila je veselica, koja je završila u najboljem raspoloženju.

Sokolsko društvo Sibinj proslavilo je dne 6. septembra o. g. najlepšu i najuzvišeniju svečanost, koju može da zabeleži u svojim analizama jedna sokolska jedinica. U prisuću izaslanika prvih faktora naše zemlje i uz sudelovanje velikog broja delegata Sokolstva naše župe — održaće se svečano otvorenje Sokolskog doma. Gradnja je toga doma otpočela još 18. maja o. g., a 4. juna o. g. položena je u temelj doma, posle telovske službe Božje, u prisutnosti sviju tamošnjih Sokola, članova Vatrogasnog društva i velikog broja meštana, povelja sledećeg sadržaja:

»Za vladanja Nj. Vel. Aleksandra I. Karađorđevića, kralja Jugoslavije — Za vreme pretsednikovanja kralj. vlade Petra Živkovića, arm. denerala i počasnog adutanta Nj. Vel. Kralja — Za vreme ministrovstva Bože Maksimovića, ministra prosvete — Za vreme banovanja dr. Iva Petrovića u Savskoj banovini —

Za vreme uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije: strešina: Nj. kralj. Vis. prestolonaslednika Petra i I. zamenika starešine: Engelberta Gangla, ovaj je dom podiglo Sokolsko društvo Sibinj, na ponos svega sela, a u svrhu gajenja i širenja sokolske misli i otadžbine vernosti za dobrobit jugoslovenske nacije, revnim zauzimanjem svoga starešine Kovačević Tome, uz moralnu i materijalnu pripomoć Nj. Vel. Kralja Aleksandra I., g. pretsednika kr. vlade Petra Živkovića, Ministra prosvete, kr. banske uprave Savske banovine, Imovne općine novogradiške, općine sibijske, meštana sibijskih te mnogih drugih darovatelja.

Pod visokim pokroviteljstvom kraljevića Tomislava Karađorđevića neka ovaj dom bude vekovima svetom čiste jugoslovenske misli, podaničke i otadžbeničke ljubavi.

Ostavljajući ga svojim potomcima u amanet, želja nam je, da u njegovim prostorijama na večna vremena gori vatra velike ljubavi za slobodu celokupnog našeg naroda, koja je gorela u srcima našima, kada smo ga zidali.

Sokolska četa Velimirovac priredila je još 31. maja o. g. svoju prvu javnu vežbu, no pošto je to bila lepa i veoma uspeła priredba jedne mlade jedinice, hteli bi da ta javna vežba ne ostane nezapažena. Svečanost ove mlade čete ispalila je vrlo lepo. Bez velikih parada sasvim skromno, u dvorištu osnovne škole videli smo uspeh tihog sistematskog rada. Sudelovala su društva iz Đurđenovca i Feričanaca. Pred postrojenim Sokolima održao je pozdravni govor tajnik đurđenovačkog Sokolskog društva brat D. Deprato. Sledile su vežbe. Velimirovac je nastupio sa članstvom (vežbe s puškom, Čolićeve proste i na spravama), muškim naraštajem (vežbe sa zastavicama) i ženski naraštaj (slikovite vežbe uz pesmu sa lukom). Feričanci su nastupili u sletskim prostim vežbama, a Đurđenovac sa članstvom, muškim naraštajem i muškom decom u sletskim prostim vežbama; osim toga su vežbali na spravama prednjački zbor, članstvo i muški naraštaj. — Lepo je ovo uzajamno potpomaganje kod javnih priredbi pojedinih društava. To je ujedno i međusobno upoznavanje ne

Za svesokolski slet u Pragu 1932. god.

Izašla je u našoj nakladi nova knjiga:

Praktički udžbenik češkog jezika

Za Sokole priredio Franjo Malin

Cena kartoniranom primerku 25 Din

Ko želi iduće godine na slet u Prag, neka nabavi ovu knjigu!

Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom

samo ličnosti, nego i rada. Zabava je bila animirana u sokolskom duhu. Disciplinirano vrlo dobro. Društva iz okolice bila su dostojno dočekana i otpočela sokolski i s glazbom. Bratskoj četi u Velimirovcu možemo da čestitamo na ovoj prvoj priredbi. Nadajmo se, da će se ova četa domala razviti u snažnu i naprednu sokolsku jedinicu! Samo napred stazom Sokolstva k cilju Sokolstva!

Sokolsko društvo Vinkovci priređuje dana 6. septembra o. g. prilikom proslave rođendana našeg uzvišenog starešine Nj. Vis. prestolonaslednika Petra javnu vežbu sa nastupom konjice, a uveče koncert sa igrankom.

Sokolsko društvo Županja održalo je dana 3. augusta o. g. svoju prvu ovogodišnju javnu vežbu, na kojoj su sudelovali i Sokolske čete Štitar i Gradište te bratsko Sokolsko društvo Bošnjaci. Poseta je sa strane građanstva bila odlična, po čemu se vidi, da je sokolska misao uhvatila dubok koren u mestu Županji i da građanstvo svom Sok. društvu posvećuje veliku pažnju. Za vreme izvođenja programa svirala je fanfara Sokolskog društva Vinkovci. U programu javne vežbe nastupile su sve kategorije članstva, naraštaja i dece.

ZUPSKI PREDNJAČKI ISPIT.

Dne 8. o. m. održan je župski prednjački ispit pred komisijom, koju su sačinjavali: br. dr. P. Mergen-thaler kao pretsednik i braća ing. M. Kvapil, D. Petrović, A. Stanetti i dr. Župnik.

Kandidatkinja sestra Milica Stražnicki, članica Sokolskog društva Vinkovci položila je ispit, te je proglašena odlično sposobnom za prednjačicu.

Župa Šibenik - Zadar

SOKOLSKO DRUŠTVO PAG.

Proslava desetogodišnjice vladanja Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. i desetogodišnjice opstanka Sokolskog društva.

Naše mesto, koje se usidrilo usred istoimenog otoka na romantičnom zaljevu, da časno vrši ulogu mrtve straže na ovom delu Jadrana, proslavilo je u nedelju 16. o. m. na sponat način desetogodišnjicu vladavine junackog nam Vladara, Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

Uoporedo sa ovom velikom svečanosti izvela se i proslava desetogodišnjice opstanka pašskog Sokolskog društva, te se obe proslave sile u pravu narodnu svečanost.

Pored društva i vlasti, uzveličao je ovu svečanost i narod svojim oduševljenjem, ljubavlju i podaničkom privrženosti prema svome uzvišenom Kralju i moćnoj Jugoslaviji.

U cik zore prokrstarila je građanska glazba uskim paškim ulicama, da navesti svečanost. Narod je na prozore svojih kuća izneo sagove i sa ponosom postavio barjake, da je čitav grad osvanuo u moru dičnih jugoslovenskih zastava.

Na trgu bijaše podignuta vrlo ukusna tribina, sva u zelenilu, zastavama i narodnim sagovima. Na samom pročelju tribine visele su dve divne slike: Nj. Vel. Kralja i Nj. Vel. Kraljice.

Duž cele ulice Prestolonaslednika Petra, obale Kralja Petra i puta sve do sletišta, bijahu postavljeni slavluc, na kojima lepršahu zastave i natpisi sa najtoplijim izrazima, koji izlaze iz duše naroda prema svome dobrom Kralju i Njegovom uzvišenom Domu.

U 10 sati bila je svečana služba Božja, kojoj su prisustvovali sve vlasti, kao i sva društva sa mnogobrojnim građanstvom.

Nakon mise od strane općine održao je sa tribine na trgu prigodan govor g. Lucijan Mirković, u kojem je prikazao veliku ulogu Nj. Vel. Kralja u balkanskom i svetskom ratu. Prikazao je, kako je prošao balkansku Golgotu, da uz pomoć osloboditi svoj narod. Izneo je nadalje dela mudrog nam Vladara na učvršćenju jedinstva naroda i otadžbine.

Govor je bio popraćen srdačnim ovacijama Kralju, Kraljevskom Domu i Jugoslaviji.

Nakon govora otvarena je državna himna, a zatim se razvila veličanstvena povorka, u kojoj su učestvovali vlasti, društva i građanstvo, a na čelu sa Sokolima u odori i ostalim članstvom. Za sve vreme povorke orle se rodoljubne pesme uz urnebesno klicanje Kralju i Jugoslaviji.

Kad je povorka obišla čitav grad, ponovo se vratila uz veselu svirku na trg Kralja Aleksandra, gde je pred postrojenim Sokolstvom i građanima sa lepe tribine, u ime Sokolskog društva, učitelj brat Usmiani P. Juraj održao oduševljeni govor o Nj. Vel. Kralju Aleksandru I. On je na vrlo lep način prikazao slavnu prošlost i lične odlike, koje krasi našeg Vladara, neprekidan njegov rad za oslobodenje i ujedinjenje našeg naroda, a zatim kako kao pobednik i osloboditelj Jugazno prilazi svome narodu, koji ga sa sviju strana dočekuje neopisivim oduševljenjem. Konačno zaključuje, da je uložio svoj i svoje srce u

rad za dobro naroda i otadžbine. I ovaj govor bio je također prekidan oduševljenim poklicima Kralju, Kraljevskom Domu, Jugoslaviji, Sokolstvu i vojsci.

Nakon toga ponovno je otvarena državna himna.

Posle podne nastavljeno je slavlje na sletištu, gde je pred brojnim posetnicima brat starešina Juraj Oštrić zanosnim rečima otvorio nastup i tom prilikom pročitao pozdravne brzojave Nj. Vel. Kralju i starešinstvu Saveza SKJ, koje su svi prisutni stojeći saslušali i gromko pozdravili.

Zatim je brat prosvetar Juraj P. Usmiani održao govor o zadaci, koja je namenjena Sokolskom društvu s ove strane Jadrana i o ideji, kojoj moramo svi bezuvetno danas, više nego ikada, biti u službi.

Govor je pozdravljen odobravanjem, srdačnim klicanjem Kralju, Prestolonasledniku i Sokolstvu.

Nakon govora započeo je nastup. Napomenuti je, da sa ovom prilikom u punom broju nastupile sve kategorije članstva, osim ženskog odeljenja. Sve tačke programa izvedene su u punoj disciplini i sa pravom preciznošću tako, da su naši vredni Sokolovi naišli na udivljenje i potpuno priznanje, što se odrazilo u često i veselo pljeskanju građanstva.

Rad našeg poštovnog starešine društva brata Oštrića Jurja urodio je za ovo kratko vreme obilatom plodom.

Uveče, sa iluminacijom i vetrometom, svršila se ova velebna narodna svečanost koja je zajedno sa nastupom ostavila na sve nas najtrajnije i najlepše utiske. — I. R.

Župa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO KASTAV.

Proslava desetogodišnjice vladanja Nj. Vel. Kralja Aleksandra I.

Kao što i dosada nije bilo nijedne nacionalne slave u kojoj Sokolstvo Kastavštine nebi uzelo vidna učešća, a napose Sokolsko društvo Kastav, tako je i prilikom jubileja našeg ljubljeno Kralja 16. o. m. bilo Sokolstvo zajedno sa općinskom upravom inicijator ovog velebnog slavlja. Cela Kastavština, taj maleni ostatak otete nam Istre, uvek budni stražar naše domovine Jugoslavije, proslavila je jedno-dušno proslavu desetogodišnjice vladanja Nj. Vel. Kralja. U ovoj proslavi uzela su učešća Sokolska društva Kastav, Zamet i Marinići sa svojom glazbom, sva kulturno-prosvetna društva, korporacije i ustanove i ostalo građanstvo — jednom rečju — sav je narod Kastavštine bio sudeonik ovog velebnog slavlja.

Ovaj veliki znameniti dan nagoveštala je sjajna rasveta po zamisli brata M. Brozovića, koja je pružala jednu neopisivu sliku iz svih mesta i mestanaca do danas još tude Liburnije. Naročito se isticalo sjajno rasvetljeno 12 metara veliko slovo »A« sa krunom na šetalištu pred spomenikom Kralja Petra. Uoči 16. prošla je Kastvom ogromna povorka, predvođena glazbom bratskog Sokolskog društva Marinići, praćena bakljadom i lampionima. Vladalo je neopisivo oduševljenje. Povorka razila se pred spomenikom Kralja Petra, gde je koncertirala sokolska glazba Marinići.

Na sam dan svečanosti sakupila su se sva Sokolska društva pred Sokolskim domom u Kastvu i krenula su uz svirku bratske glazbe iz Marinića na zbornu mesto, odakle je ogromna povorka od preko 2000 ljudi krenula na svečano blagodarjenje u župnu crkvu u 10½ sati. Na čelu povorke išao je načelnik kastavsko-grobničkog okruga br. I. Dukić. U povorci nošene su tri zastave: Sokolskog društva Kastav, dar Nj. Vel. Kralja, Potpornog i radničkog društva udruge Sv. Mihovila iz Rubes i jedna velika jugoslovenska zastava. U povorci naizmenice svirale su koračnice glazbe Sokolskog društva Marinići i »Graničar« iz Spinići.

Iza blagodarjenja ova ogromna povorka krenula je na šetalište Kralja Petra, gde se je već bilo skupilo veliko mnoštvo naroda na veliki narodni manifestacioni zbor. Zbor je otvorio, pozdravivši sve prisutne, br. Ferdo Kraljavić, starešina Sokolskog društva Kastav. Velika, junačka i mudra dela našega viteškog Kralja veličao je br. dr. Franjo Jelušić, čiji je govor bio saslušan sa pažnjom i popraćen silnim odobravanjem. Glazba je završila himnu Brat Karlovarić zatim pročitao je pismo, poruku br. prof. Vjekoslava Spinčića, starog istarskog borca, koju je uputio puku kastavskome za sve nas na tako znamenit dan. Burnim aplauzom popraćeno je čitanje poruke od svih učesnika zbora. Na koncu zbora deklamirao je naraštajac Nikola Perlić pesmu »Živio Kralj« od Vojislava Ilića sa takvim oduševljenjem, tako dirljivo, da je mnogo i mnogo oko zasuzilo. Nagraden je neobično oduševljenim aplauzom kao i uvek. Ova velebna manifestacija završila je sviranjem sokolske koračnice.

Naveče toga dana bila je svečana akademija. Na programu bilo je pevanje, deklamacije i vežbanje. Uz braću Zamećane nastupila su i braća iz

Kastva na preči i ručama. Videlo se nekoliko odlično izvedenih vežbi. Ova priredba uspeła je odlično u moralnom i materijalnom pogledu.

Prigodni plakat za ove svečanosti vrlo lepo i ukusno izradio je naraštajac Milivoj Brozović.

Sokolstvo ovoga graničnoga kraja sa lepim brojem dece, naraštaja i članstva u kroju, dalo je posebni karakter ovom velebnom slavlju, koje će ostati duboko urezano u srcu svakoga Kastavca.

Župa Varaždin

SOKOLSKO SLAVLJE U MURSKOM SREDIŠĆU.

Prošle nedelje, 9. o. m., održan je u ovom lepom mestu, na severnoj granici naše države, prvi sokolski javni nastup, koji je uspeo iznad svakog očekivanja. Koliko je sokolska misao prodrla među ovaj narod videlo se je na oduševljenju, kojim su pozdravljani Sokoli i svečanom izgledu mesta, koje je bilo okićeno barjacima, zelenilom od crkve pa sve do najmanje kućice.

Braću iz okolice dočekivali su domaći Sokoli na stanicu sa muzikom. Sa strane župe došli su na tu priredbu zamenik starešine br. dr. Šantl te članovi upravnog i tehničkog odbora župe braća Lačko Zima i Viktor Suligaj.

Povorka od preko četiri stotine Sokola prošla je, uz svirku muzike, na lepo uređeno vežbalište, gde je održano predavanje, a zatim sam nastup. Nastupilo je u raznim vežbama 327 vežbača i vežbačica. Nastupalo se ovim redom: muška deca Mursko Središće (24) sa zastavicama, muška deca Donja Lendava (55) u prostim vežbama, ženska deca Mursko Središće (24) vežbom sa venciama, ženska deca Petruševac i Dolnja Lendava (16) vežbama sa obručima, ženski naraštaj Čakovec (15), muški naraštaj Čakovec i Mursko Središće (41), članovi Čakovec, Gor. Mihaljevac, Lendava i Mursko Središće (46) i članice Čakovec, Gor. Mihaljevac i Mursko Središće (40) praške proste vežbe, ženski naraštaj Dolnja Lendava (5) proste vežbe te četa Vratilišinec (21) proste vežbe.

Na spravama nastupili su naraštaj Čakovec na konju, članovi Lendava na ručama i članovi Mursko Središće na preči.

Brojna publika, među kojom vidimo i nekoliko svećenika, sa uduševljenjem je pratila pojedine izvedbe. Upravi tog mladog ali jednog od najagilnijih društava u župi, na čelu sa starešinom bratom Vargazonom, tajnikom bratom Biščanom i načelnikom bratom Drachlerom, valja čestitati na tako vanrednom uspehu, što ga postiže ovom prvom svojom priredbom.

Brojna publika, među kojom vidimo i nekoliko svećenika, sa uduševljenjem je pratila pojedine izvedbe. Upravi tog mladog ali jednog od najagilnijih društava u župi, na čelu sa starešinom bratom Vargazonom, tajnikom bratom Biščanom i načelnikom bratom Drachlerom, valja čestitati na tako vanrednom uspehu, što ga postiže ovom prvom svojom priredbom.

JAVNA VEŽBA SOKOLSKJE ČETE KUĆAN-ZBELAVA.

U nedelju 9. o. m. održala je Sokolska četa Zbelava-Kućan donji u Zbelavi svoj prvi javni nastup. Sudevali su čete iz Bartolovca, Jalžabeta, Trnovca, Sv. Ilje i Črešnjeva te društvo iz Varaždina.

Na početku sela formirala se povorka svih članova sa fanfantom čete Bartolovca, odakle je kroz selo stigla na lepo uređeno i barjacima okićeno vežbalište. Na vežbalištu je sve prisutne pozdravio starešina domaće čete brat Martin Težacki, na čijem se pozdravu zahvalio tajnik varaždinskog društva brat Edo Šurbeck. Posle toga održana je javna vežba, koja je brojem tačaka i vežbača te vrlo dobrom izvedbom odlično uspeła. Četa Zbelava Kućan nastupila je pod vodstvom načelnika brata Zeleznjaka sa 40 članova u praškim vežbama. Naraštaj društva Varaždin i Bartolovca (30) lepo je izveo svoje proste vežbe. Deca čete Zbelava (60) dobro su izvela slikovitu vežbu zastavicama. Članovi čete Trnovec, Sv. Ilje, Jalžabet, Črešnjevo i iz Varaždina svaki zasebno vežbali su u velikom broju i vrlo dobro proste vežbe. Članice društva Varaždin te članovi iz Varaždina na preči zaključile ovu uspešnu vežbu.

Vežbi je prisustvovalo i sa velikim interesom pratilo vežbe brojno seljaštvo iz sela i okolice te je to najuspešija priredba u okolici.

Župu zastupao je brat Vlado Pongračić. I ovaj nastup naših seoskih sokolskih četa dokazao je, kako naš seljak ispravno svađa sokolsku misao. To je već deveta javna vežba četa Sokolskog društva Varaždin, koje neumorno propagira Sokolstvo u ovome kraju.

PROSLAVA 10GODIŠNJICE VLADANJA NJ. VEL. KRALJA I SOKOLSTVO.

Sveukupno jugoslovensko Sokolstvo proslavilo je u pojedinim mestima svečano 10godišnjicu vladanja Nj. Vel. Kralja. I mnoga društva Sokolske župe Varaždin proslavila su taj jubilej. Sokolsko društvo u Varaždinu sudelovalo je u manifestacionoj povorci sa 330 pripadnika, konjičkim otkosom i četama iz Črešnjeva i Sv. Ilje.

Sokolsko društvo Čakovec uzelo je također vidnog učešća u toj proslavi, a starešina toga društva, br. dr. Albin Blašić, održao je prigodni govor. —

Sokolske čete Bartolovca i Trnovca prisustvovali su službi Božjoj u Bartolovcu sa barjakom i četnom fanfantom. — Sokolsko društvo Ivanec sudelovalo je kod bakljade, a drugog dana bilo je svečano podeljivanje značaka, kojom prigodom je održao lep govor starešina društva br. Vladimir Rožić. — Sokolsko društvo Varaždinske Toplice priredilo je povodom tog jubileja svoj treći javni nastup, koji je u svakom pogledu lepo uspeo. Tom zgodom održao je društveni prosvetar br. Fran Halužan prigodno predavanje. — Sokolsko društvo Ludbreg održalo je istog dana svoj drugi javni nastup, koji je bio dobro posećen. Pre priredbe održao je prigodno slovo br. dr. Perić. — Sokolska četa Beletince prisustvovala je misi u Sv. Ilji, gde se je sastala sa četama iz Črešnjeva i Sv. Ilje. Nakon mise održao je sakupljenom narodu prigodni govor tajnik čete Sv. Ilja br. Božo Turzan, a na poslepodnevnom nastupu u Beletincu držao je prigodno predavanje tajnik čete Beletince br. Antun Majcen. — Sokolska četa Ljubešćica proslavila je također na svečani način 10godišnjicu vladanja Nj. Vel. Kralja. U okićenom školskom dvorištu otvorio je svečanost potstarešina čete br. Vid Ivanušec. Prigodno predavanje održao je prosvetar čete br. Antun Denk. Sakupljeni veliki broj seljaka i Sokola sa oduševljenjem prihvatili su lep govor br. prosvetara. Iza toga sledio je javni nastup, koji je usled nevremena bio prekinut.

Župa Vel. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO ORLOVAT.

Proslava Kraljevog jubileja.

U zajednici sa općinskim odborom i ostalim društvima, Sokoli ovog malog mesta proslavili su najsvečanije dan, kada je pre 10 godina stupio na kraljevski presto naš Kralj Aleksandar I.

Na dan 15. o. m. u 7 časova naveče bio je zbor pred sokolanom, odakle se otišlo na zbornu mesto, gde je formirana povorka. Na čelu povorke stupala su školska deca, pripadnici Sokola, sa lampionima, sokolski i vatrogasni tamburaški orkestar, predstavnici vlasti, članovi i naraštaj društva sa zastavom, vatrogasci sa svojom zastavom, udruženje dobrovoljaca i ostala mesna društva. Uz pratnju tambura povorka je krenula ulicama mesta, čiji su domovi svi bili osvetljeni. Putem se neprestano klicalo Nj. Vel. Kralju, Nj. Vis. Prestolonasledniku, Jugoslaviji, dok se tako nije stiglo pred opštinsku zgradu, koja je bila ukusno ukrašena. Ode je ogromnu masu pozdravio br. prosvetar Conić Dušan, koji je u krupnim potezima prikazao veličinu ličnosti Nj. Vel. Kralja. Posle govora, koji je bio često prekidan oduševljenim usklikima, nastalo je narodno veselje uz svirku i vatromet, što se završilo duboko u noć.

Sutradan, 16. augusta, u 9 časova pre podne održana je u sokolani svečana sednica. Sednici je pretsedavao br. Popadić Ivo, pretsednik opštine. Pre prelaza na dnevni red, upućena je brzojava čestitka Nj. Vel. Kralju. Na sednici je govorio starešina društva br. Branko Konjić, koji je u svom lepom govoru biranim rečima ocrtao lik Kralja kao vojnika i državnika. Govornik je često bio prekidan usklikima: Živeo! Iza svečane sednice poslo se je korporativno u crkvu na blagodarjenje.

Posle podne bilo je narodno veselje, a uveče Sokolsko društvo priredilo je sokolsku igranku. — P.

Župa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO DUBRAVA.

Javna vežba.

U nedelju 9. augusta o. g. priredilo je Sokolsko društvo Dubrava svoju prvu javnu vežbu. Premda mesto Dubrava ima nešto slabiju saobraćajnu vezu, ipak je na ovu sokolsku svečanost prispeo velik broj Sokola i odličnih građana iz susednih mesta: Čazme, Ivanić-grada, Kloštra Ivanića, Vr-

Sokolski prednjak

sa župskim ispitom, po zanimanju trgovac, 30 godina star, traži namještenje u kojoj boljoj i većoj trgovackoj radnji, kao skladištar, poslovođa ili slično. Slobodno vreme posvetio bi sokolskom radu u tehničkoj strani, u dotičnom mestu. Adresa u upravi.

bovca, Gradeca, Sv. Ivan Zabna, Križevca, Virja, Forkaševca i t. d.

Na mnogobrojnim kućama bile su izvešene državne zastave, a na vrlo zgodnom mestu nalazilo se vežbalište, koje je bilo vrlo lepo iskičeno i uređeno. Članstvo je sa društvenim starešinom, tajnikom i odbornicima na čelu, dočekivalo goste, koji su dolazili autobusima, automobilima i kolima u velikom broju iz susednih mesta. Kod dočeka pojedinih društava svirala je domaća vatrogasna muzika pod ravnanjem svoga kapelnika brata Josipa Novosel.

Na prostranom vežbalištu sakupilo se oko 3000 gledalaca, od čega većina seljaštva, koje je došlo iz okolnih sela. Točno u 5 sati popodne, a pred početkom programa, pozdravio je domaći starešina br. Fabijan Stipan prisutne Sokole i građanstvo prigodnim govorom. Iza toga je odaslan brzojavni pozdrav starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. prestolonasledniku Petru. Nakon toga prešlo se je na sam program ovim redom:

1. Uz sviranje sokolske koračnice stupa na vežbalište muški i ženski podmladak (37) Sokolskog društva Dubrava pod vodstvom brata Eugena Sabola i sestre Ljubice Chytil te lepo izvajaju vežbe sa zastavicama.

2. Ženski naraštaj (7) iz Dubrave pod vodstvom sestre Ljubice Chytil i izvodi proste vežbe vrlo lepo i skladno.

3. Muški naraštaj (8) iz Dubrave pod vodstvom brata Eugena Sabola i izvodi energično i skladno proste vežbe.

4. Pod vodstvom brata Vilka Ulmana izvele su članice iz Vrbovca (8) simboličnu prostu vežbu vrlo lepo.

Pod vodstvom brata Nikole Martinčevića izvele su braća članovi iz Dubrave, Vrbovca i Sv. Ivana Zabna (36) proste župske vežbe. Ove vežbe brata M. Mudričića izvedene su vrlo lepo.

6. Nastupilo je odeljenje braće iz Dubrave (7) na ručama pod vodstvom brata Cvjetka Barišića i braće iz Sv. Ivana Zabna na preči pod vodstvom brata Stj. Horvata, i obratno.

7. Pod vodstvom brata Stj. Horvata nastupio je sa prostim vežbama muški naraštaj iz Sv. Ivana Zabna (9).

8. Nastupaju braća iz Čazme (4) na ručama, a braća iz Dubrave (7) na preči.

9. Članice iz Vrbovca izvele vežbe na malim ručama, a muški naraštaj iz Sv. Ivana Zabna izvajala skokove u vis.

10. Članovi iz Čazme (8) izvajaju igre sa loptom, a članice iz Čazme (4) igre sa lukovima.

11. Kao poslednju točku izveli su članovi iz Dubrave vrlo skladno 4 piramide.

Sve vežbe, u glavnom, izvedene su vrlo lepo i skladno, naročito one pod točkom 1., 2., 3. i 5. pod glazbom.

Oduševljeni gledaoci pozdravljali su burnim poviciima i pljeskom dolazak na i odlazak sa vežbališta pojedine kategorije.

Uz ostale prednjake, vežbama je rukovodio i stari prokušani prednjak i okružni načelnik iz Vrbovca brat Vilko Ulman, koji, prem u podmladaj dobi, sa voljom aktivno radi, vežba i prednjači.

Na koncu programa zahvalio se je lepim rečima prisutnim Sokolima i građanstvu brat Nikola Martinčević za ovako velik odziv, koji nije ništa drugo nego vidni dokaz napretka sokolske misli.

Nakon toga je glazba zasvirala državnu himnu, i nakon poklika Sokolstvu i Jugoslaviji, razvilo se na vežbalištu narodno veselje i zabava.

Moralni uspeh ove javne vežbe je velik, upravo odličan. Uz ovo sve kategorije Sokola u Dubravi pokazale su u kratkom vremenu svoga opstanka i

U našoj nakladi izašla je nova knjiga

Franjo Mačus:

Odbojka

(igra odbijanja lopte, Volley ball)

Službena svetska pravila, njihovo tumačenje i uputstva za igru

Tekst srpsko-hrvatski i slovenački

Cena kartoniranom primerku sa slikama 12 Din

»Jugoslovenska Sokolska Matica«
Ljubljana, Narodni dom

rada velik napredak, a to nastojanjem braće: tajnika Pavla Dolara, načelnika Nikole Martinčevića, zamenika mu Eugena Sabola, načelnice Ljubice Chytil i prednjaka Cvjetka Barišića, koji su uz ostale članove upravnog odbora a velikom voljom i energijom svih kategorija članstva uložili mnogo truda i slobodnog vremena u napredak Sokola i u buđenje sokolske misli u ovom kraju, kao što i za uspeh ove svoje prve javne vežbe, zašto ih ide hvala i priznanje.

SOKOLSKA ČETA VRBJE.

U nedelju 2. avgusta o. g. održan je u prostorijama osnovne škole u selu Vrbju, nedaleko Nove Gradiške, sastanak seljaka i omladine u svrhu osnivanja Sokolske čete. Sastanak je otvorio ravnajući učitelj br. Ivan Bečerić i prisutnima govorio o Sokolu kraljevine Jugoslavije i za čim isti teži, te

kako sokolska ideja postoji kod Slovena već odavna kao ideja ljubavi i jačanja slovenske solidarnosti. Jedinstveni Soko osnovan je zato, da stvara našu snagu i jača naš otpor u obrani našeg naroda. Soko, koji gaji ljubav i slogu u našem narodu, priključuje samo vredne i svesne članove za uzvišene patriotske svrhe. Zatim je pročitana prisutnima Zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije kao i Pravilnik sokolske čete, što su prisutni pozorno saslušali. Nakon toga pristupilo se upisivanju članova, kojih se odmah upisao velik broj, što starijih ljudi i što omladine. U upravu Sokolske čete Vrbje birani su: starešina br. Mato Rakonić, zam. starešine br. Josip Brdar, tajnik br. Ivan Bečerić, načelnik i blagajnik br. Slavko Ševčik; revizori: br. Antun Bivolčević i br. Čedomilj Džigurski. Na završetku predložio je br. Ivan Bečerić, rav. učitelj, sledeće pozdravne brzojave:

Njegovom Veličanstvu Aleksandru I., kralju Jugoslavije, Beograd. Sa prvog sastanka i osnivanja Sokolske čete u Vrbju, društvo Nova Gradiška, članovi jednodušno pozdravljaju Vaše Veličanstvo i čitav vladalački Dom, te kličemo, uvek Vam verni i odani, sokolski: Zdravo!

Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, Beograd: Sa prvog sastanka i osnivanja Sokolske čete u Vrbju, društvo Nova Gradiška, članovi svoje vrhovno starešinstvo pozdravljaju, odajući vam svoju vernost i poslušnost. Zdravo!

Banu Savske banovine, Zagreb: Sa prvog sastanka i osnivanja Sokolske čete u Vrbju, društvo Nova Gradiška, članovi srdačno Vas pozdravljaju sa sokolskim: Zdravo!

Brzopisni pozdravi su jednoglasno i s poklicima prihvaćeni, te je time i sastanak zaključen.

Širite sokolsku štampu:

"Sokolski Glasnik"
"Soko"
"Sokolić" i
"Našu Radost"

Kupujemo
suhe jestive gljive te sve vrste zemaljskih plodina
Sever & Ko.
LJUBLJANA

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarno
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sok. Glasniku!

IOS. HAFNER zavod za umjetno vezenje

LJUBLJANA, Prisojna ulica (Tabor)

Izrađujemo sokolske zastave najjeftinije po našim ili pripisanim nacrtima, obazirajući se na propise SKJ. Molimo, tražite specijalne oferte i nacрте.

Najjeftinije zastave!

Klišeje

vseh vrst, enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon šte. 2495

Galerija naših mož

naj krasi stanovanja, društvene prostore in dvorane!

1. Trubar	8. Gregorčič	15. Gangl
2. Vodnik	9. Aškerc	16. Parma
3. Slomšek	10. Tavčar	17. Župančič
4. Prešeren	11. Levce	18. Kersnik
5. Levstik	12. Erjavec	19. Maister
6. Stritar	13. Jenko	20. Finžgar
7. Jurčič	14. Cankar	21. Strosmayr

Velikost: 61,5 x 47,5 cm Slika à 10 Din

Naročila izvršuje založništvo:

Učiteljska knjigarna v Ljubljani,
Frančiškanska ulica 6

Osnivanje sokolskih glazbenih sekcija uvađa sa uspjehom, tvornica glazbala

Ant. Janda, Hodonin

Č. S. R.

Također i glazbala rabljena, dobro uređena i ugođena dobavlja uz najniže cijene. — Informacije daje Ad. Kubiček, kapelnik sokolske glazbe, Rakovac 20. p. Karlovac.

RUDE IN KOVINE

D. D.

LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 15

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon interurban šte. 2827

En gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana železna pločevina, cinkovo belico (izdelek Cinkarne, d. d. Celje), barve, žveplenokisla glina, aluminijev hidrad, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst

RUDOLF MORÉ

izdelovatelj sodavičarskih izdelkov

LJUBLJANA, Kladezna

ulica št. 19 (Krakovo)

se priporoča bratskim sokolskim društvom.

Hotel - Pension

Vlastito kupalište

„JADRAN“ SUŠAK

potpuno renovirano

Pod novom upravom

Preporučuju se vlasnici

M. V. KUNDIĆ

Peter Žitnik

Splošno kleparstvo

Instalacija strelododov po najnovijih sistemih in krite lesno - cementnih streh

LJUBLJANA

Ambrožev trg 9

TELEFON 31-46

Delo solidno — cene zmerno

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN

Branko Palčić

Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Naslov za brzojavke: „Trikotaza“ Zagreb * Telefon interurban šte. 26-77

Izvršujem vse vrste sokolskih potrebščin za javni in zletni nastop vseh oddelkov našega članstva in to točno po predpisih Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike v originalnih barvah predpisanih krojev se nahajajo v knjigi „Organizacija Saveza SKJ“. Zahtevajte cenike in prospekte. — Cene jako zmerno. — Za točno in solidno izdelavo jamčim.

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z.

CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ

TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE

PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

Laneno ulje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv. Kemično čiste in kemično olepljene kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“ za obrt, trgovino in industriju, za željeznice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. * TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

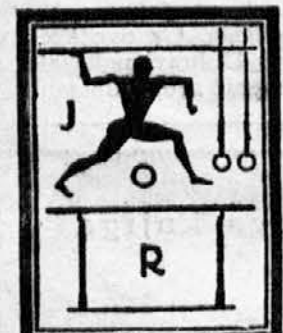
opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrebštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspacava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisijska prodaja odora svoju kategorija

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
ZAHTEVAJTE CENIK

Tvornica gimnastičnega in sportnega orodja

J. Oražem

Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Ribnica, Dolenjsko

Izdeluje vse vrste sokolskega telovadnega orodja, opreme za društvene in šolske telovadnice, sportne potrebšćine za lahko atletiko, orodje za letna telovadišća, kopališća in vrtove, gugalnice, orodje za deco itd. Prvovrstna in elegantna izdelava, solidna postrežba, zmerno cene. — Ilustrirani cenik brezplačno.

USTANOVLJENA 1881.

Rogaška Slatina

je svetovno znano zdravilišće za bolezni želodca, čreves, ledvic, jeter, srca in živcev

Naravna, mineralna zdravilna voda iz znamenitih vrelcev

TEMPEL, STYRIA, DONAT

se razpošilja kot zdravilna in namizna voda po vsem svetu

Sezona od 1. maja do oktobra

Izven glavne sezone, t. j. od 1. V. do 15. VI. in od 1. IX. do 30. IX. je zdravljenje najuspešnejše, bivanje v zdravilišću najudobnije in znatno ceneje. — Za glavno sezono naročite stanovanje takoj.

Prospekte dobite v vseh pisarnah »PUTNIKA«

Podrobna pojasnila zahtevajte od

Ravnateljstvo zdravilišća